

Samiyel

di téereb ñaareel bi

Le deuxième livre de Samuel en wolof

traduit de l'hébreu et publié par
la Mission Baptiste du Sénégal

B.P. 8408, 14523 Dakar

B.P. 1229, 23022 Thiès

Traduction provisoire

Droit de reproduction © 2013 Mission Baptiste du Sénégal

Tous droits réservés.

Quiconque voudrait le reproduire devra inclure la déclaration de droit d'auteur ci-dessus.

Pour la reproduction en plus de 250 exemplaires, veuillez écrire à l'adresse suivante:

B.P. 1229 — Thiès, Sénégal

Ku ko bēgga sotti, na ci boole kàdduy sañ-sañu boroom yii:

"© 2013 Mission Baptiste du Sénégal."

Ku ko bēgga sotti lu ëpp 250 yoon, na bind ci :

B.P. 1229 — Thiès, Sénégal

Pour mieux lire ce livre...

L'alphabet officiel dont on se sert est facile à lire. Les seuls symboles qui présentent une certaine difficulté sont les suivants:

j	se trouve dans	la paix	--jàmm (ji)
	et	dernier	--muuj
c	se trouve dans	le couscous	--cere (ji)
	et	descendre	--wàcc
ñ	se trouve dans	tous	--ñépp
	et	refuser	--bañ
x	se trouve dans	savoir	--xam
	et	la main	--loxo (bi)
ë	se trouve dans	l'œil	--bèt (bi)
	et	demain	--ëllëg
ŋ	se trouve dans	la mâchoire	--ŋaam (wi)
	et	seulement	--doŋŋ

Une différence existe entre **a** et **à**

baigner	--sang	revêtir	--sàng
l'encensoir	--and (bi)	accompagner	--ànd

La voyelle est **doublée** pour indiquer la longueur

valoir	--jar	passer par	--jaar
être propre	--set	chercher	--seet
le cœur	--xol (bi)	regarder	--xool
le nom	--tur (wi)	répandre	--tuur

La voyelle est **accentuée** pour indiquer la fermeture

souper	--reer	être perdu	--réer
jeûner	--woor	être sûr	--wóor

Li nuy bëgga lim lu nu tëral la, bëgg cee déggook bokki jàngkat yu tedd yi,
ngir déggin wi leer, ba deesu ko jaawatle.

Nanu ràññee...

nanu ak nañu

Dees na wax: «(Nun) war nañoo dem» (**n** bi am maas bii: ~).

Waaye danu koo taamoo binde nii:

«(Nun) war **nanoo** dem,»

ngir ñu bañ koo jaawatleek: «War nañoo dem (ñoom).»

naa ak na

Bu loolu weesoo, dees na wax: «(Moom) war naa dem.»

Waaye danu koo taamoo binde nii:

«(Moom) war **na** dem,»

ngir ñu bañ koo jaawatleek: «War **naa** dem (man).»

leen ak léen

Te it dees na wax, «Bëgg nanu leen (ñoom).»

Waaye danu koo taamoo binde nii:

«Bëgg nanu **léen** (ñoom),» (**léen** am maas bii: ´)

ngir ñu bañ koo jaawatleek: «Bëgg nanu **leen** (yéen).»

Noonu:

Yéen ñi gëm, Yàlla musal na **leen**.

Ñoom ñi gemul, Yàlla rëbb na **léen**.

Boo gisee màndarga mii — , xamal ne kàddu gee yeggul. Dafa dog, mbaa
muy wax ju ñu junj rekk.

Mbind yi ñu ràññale ak yi ñu dijjal, boddul ci mbindum Yàlla mu sell, mi
ñu jukkee ci téere yu jëkk ya.

Boo gisee baat bu ñu tofal araf bu tuuti bu mel nii a, seetal lu muy
tekki ci suufu xët mi.

Boo gisee tomb bii ° ci boppu baat, seetal lu muy tekki ci *Leeral yi*, fi téere
biy waaja jeexe.

Samiyel

di téereb ñaareel bi

Lu jëm ci tàggeb Sóol

1 ¹Gannaaw ba Sóol faatoo, fekkoon na Daawuda walbatikoo ca Amalegeen ña mu дума, dellu Siglaag, toog fa ñaari fan. ²Ca gannaaw ëllëg sa, gisuñu lu moy jenn waay ju jóge ca dalu Sóol dikk; ma nga xotti ay yéereem, taqal boppam suuf, di ko naqarloo. Ba mu agsee ca Daawuda, daldi daanu fa suuf, sujjóotal ko.

³Daawuda ne ko: «Ana foo jóge?» Mu ne ko: «Ca dalub Israyil laa rëcce.»

⁴Daawuda laaj ko ne ko: «Lu xew, waxal boog!» Mu ne ko: «Mbooloom Israyil ma doon xare daw nañu. Ñu bare ca ñoom daanu nañu, dee. Sóol ak doomam Yonatan it dee nañu ca xare ba.» ⁵Daawuda nag wax xale bu góor ba, ne ko:

«Lu la xamal ne Sóol ak doomam Yonatan dee nañu?» ⁶Xale bu góor ba ne ko: «Dafa yemook ma toll tembe ca kaw tundu Gilbowa. Ma gis nii, Sóol sukkandikoo xeejam, te kat booba gawar ya ca watiiri xare yaa nga ko tanc.

⁷Mu ne gees, gis ma, daldi may woo, ma wuyu. ⁸Mu laaj ma ne ma: “Yaa di kan?” Ma ne ko: “Ab Amalegeen laa.” ⁹Mu ne ma: “Dikkal fii, jekkali ma. Dese naa bakkan tuuti waaye dee naa ba noppi.” ¹⁰Ma dem ba ca moom, daldi koy jekkali, ndax xamoon naa ne du dundati gannaaw jéllam boobu. Ma summi nag mbaxanam buur ma mu soloon, tekki lam ba woon ca përëg ma. Mu ngi nii ma yótsi la, sang bi.»

¹¹Ba loolu amee Daawudaak ña mu àndal ñépp ne seeni yére tareet xotti ndax u naqar. ¹²Ñuy ñaawlu, yendoo jooy, lekkuñu ba ca ngoon ndax Sóol ak doomam Yonatan ak mbooloom xarem Aji Sax ji ak waa kër Israyil, ña saamar jaar ca seen kaw, ñu daanu.

¹³Daawuda ne xale bu góor ba: «Ana foo bokk?» Mu ne ko: «Man doomu doxandéem laa, dib Amalegeen.» ¹⁴Daawuda ne ko: «Noo saña xàccee sa loxo jëme ci ki Aji Sax ji °fal?» ¹⁵⁻¹⁶Noonu Daawuda woo kenn ca nitam ña, ne ko:

«Ayca, dóoral mu dee!» Mu ne Amalegeen ba: «Yaa gàddu sa bakkanu bopp, ndax yaa seede ci sa gémminu bopp ne rey nga ki Aji Sax ji fal.» Waa ja dóor Amalegeen ba, mu dee.

Daawuda jooy na Sóol ak Yonatan

¹⁷ Woyu tàgge wa Daawuda fental Sóol ak doomam Yonatan mooy wii.

¹⁸ Santaane na, ñu jàngal ko waa Yuda, tudde ko woyu fittkat. Seetal, ma nga ñu bind ca téere ba ñu tudde Téereb aji jub. Mu ne:

¹⁹ Wóoy Israyil, ña ngay sagoo nga ne lareet,

sëngéem ca sa tund ya!

Ñeyi xaree daanu moos!

²⁰ Deesuleen ko tàgge waa Gaat,

yéeneetil ca mbeddi Askalon,

janqi Filisti di bég,

janqi yéefar di tex-texi.

²¹ Wóoy tundi Gilbowa!

Yàlla boo lay, boo tawlu,

Yàlla bu say tool nangu.

Foofa lees torxale pakkub jàmbaar.

Wóoy pakkub Sóol ba deesul diwati!

²² Du deret mbaa nebbonu góor

bu fittug Yonatan xof.

Saamaru Sóol baa di sooytil!

²³ Wóoy Sóol ak Yonatan,

yiw, sopplu,

dundandoo, deeyandoo.

Neel jaxaay, ñu gën koo gaaw,
nga ne gaynde, ñu gëna aay.

²⁴ Yéen jigéeni Israyil,
jooyeleen ma Sóol,
ma léen wodde sooy bu ne boyy,
ak gànjari wurus.

²⁵ Ñeyi xaree daanu digg toolu xare!
Yonatan tëdd ca kaw tund ya.

²⁶ Yonatan, doom yaay, maaka laa tiisoo,
maaka laa sopp,
yaw nga bëgg maa bëgg,
ba raw jigéen ak soppeem.

²⁷ Ñeyi xaree daanu!
Ngàннаay sàнку!

Daawuda falu na buur ca Yuda

2 ¹ Gannaaw ba loolu weesoo Daawuda daa laaj Aji Sax ji, ne ko: «Ndax war namaa dem toogi dëkki Yuda yi benn?» Aji Sax ji ne ko: «Waaw.» Daawuda ne ko: «Ban laa ci wara dem?» Aji Sax ji ne ko: «Ebron.» ² Daawuda dem ca, ànd ak ñaari soxnaam, Ayinowam ma cosaano Yisreel, ak Abigayil ma doon soxnas ndem-si-yàlla si Nabal, waa Karmel ba. ³ Daawuda nag yóbbaale nit ña mu nekkaloon, kenn ku ci nekk ak njabootam, ñu toxuji Ebron ak dëkk ya ko wër. ⁴ Ba mu ko defee waa Yuda dikk Ebron, °diw fa Daawuda, fal ko buur, mu jiite giiru Yuda.

Gannaaw gi ñu wax Daawuda ne ko waa Yabes Galàdd ñoo rob Sóol. ⁵ Daawuda yónnee ay ndaw ca waa Yabes Galàdd, wax léen ne léen: «Yal na leen Aji Sax ji barkeel ndegam baaxe ngeen nii seen sang Sóol, ba rob ko. ⁶ Kon yal na leen Aji Sax ji won ngor ak worma. Man itam dinaa leen yéwéne

ngir lii ngeen def. ⁷ Léegi nag góor-góorluleen te ñeme. Dëgg la seen sang Sóol faatu na, waaye man mii la giiru Yuda fal, ma jiite léen.»

Isboset falu na buur ca Israyil

⁸ Ci biir loolu doomu Ner, di Abner, ma jiite woon mbooloom xarey Sóol, ànd ak Isboset^a, doomu Sóol ju góor, jàllale ko ba Maxanayim. ⁹ Mu fal ko nag Buur, mu jiite diiwaani Galàdd ak Asur ak Yisreel ak Efrayim ak Beñamin, di Israyil gépp daal. ¹⁰ Isboset doomu Sóol amoon na ñeent fukki at, ba muy falu ca Israyil, te nguuru na ñaari at. Terewul ña dëkk Yuda ñoom topp Daawuda. ¹¹ Diir ba Daawuda falu buur ca Ebron, jiite waa giiru Yuda, juróom ñaari at la ak juróom benni weer.

Waa Yuda ak Israyil xare nañu

¹² Mu am bés, Abner doomu Ner ànd ak niti Isboset doomu Sóol, ñu jóge Maxanayim, dem diiwaanu Gabawon. ¹³ Yowab, mi Seruya di yaayam, ànd ak niti Daawuda dem jànkoonjeek ñoom ca déegub Gabawon. Ñii taxawe gii wet, ñee taxawe ca wàlla, ñu séq déeg ba. ¹⁴ Abner ne Yowab: «Ayca nu sant sunu xale yu góor yii, ñu jóg daje fi sunu kanam.» Yowab ne ko: «Ayca!» ¹⁵ Ñu daldi limoo, fukki góor ak ñaar taxawal giiru Beñamin ak Isboset doomu Sóol; fukki góor ak ñaar taxawal Daawuda. ¹⁶ Ku nekk ne sa boppu moroom ñëjj, rekk bojj sab saamar ca wet ga, ñu ànd daanu. Moo tax ñu wooye bérab booba Toolu ñawka ya.

¹⁷ Xeex ba metti na lool bésub keroog. Niti Daawuda ña duma nañu fa Abner ak waa Israyil.

^a **2.8 Isboset:** mbind mi ci ebrë, làkku bànni Israyil, Isboset la indi, mu firi «nitu gâce». Turam wu jëkk nag, Isbaal la woon, mu firi «nitu Baal». Bu jëkkoon Baal «kilifa gi» la doon tekki. Waaye gannaaw gi Baal turu tuur mu waa Kanaan la woon. Du woon teggin ñuy wooye buuru Israyil turu tuur moowu. Moo tax ñu soppo turam wu jëkk wa, tudde ko Isboset.

¹⁸ Ñetti doomi Seruya yu góor a nga fa woon: Yowab, Abisay ak Asayel. Asayel di ku gaawoon ni kékéel cib àll. ¹⁹ Asayel nag di dàq Abner, ne ko dann rekk. ²⁰ Abner geesu ne ko: «Kii Asayel?» Mu ne ko: «Waaw.» ²¹ Abner ne ko: «Bu ma topp, jàddal dàqi kenn ci xale yu góor yi, nangu li mu am!» Waaye Asayel lànk rekk, topp ko. ²² Abner dellu ne Asayel: «Toppal fale! Dama lay dóor, nga daanu de! Xawma nu may jàkkaarlooteek sa mag Yowab nag!» ²³ Asayel të ticc, topp ko. Abner jam ko njàppul xeejam ca biir ba, ba mu fëll ca gannaaw ga, mu daanu dee foofa ca saa sa. Noonu ku dikk, ba toll fa Asayel daanu dee, daldi fay taxaw.

²⁴ Waaye Yowab ak Abisay dàqi Abner. Ba jant bay lang, ña nga toll ca tundu Ama, wa janook Giya, ca yoon wa jëm màndiñu Gabawon. ²⁵ Ci biir loolu xarekati Beñamin mànkoo topp ca gannaaw Abner, ñu di menn mbooloo, bokk taxaw ci kaw aw tund. ²⁶ Abner àddu ca kaw, ne Yowab: «Xanaa dunu dëkke reyante ba fàww? Xamuloo ne lii aw naqar donñ lay mujje? Ana looy xaarati? Doo tere sa nit ñiy topp seeni bokk?» ²⁷ Yowab ne ko: «Giñ naa ci Yàlla jiy dund, boo waxuloon, nit ñi fanaane ko, ku ci nekk di dàq mbokkam ba bët set.» ²⁸ Ba loola amee Yowab wal liit ga, gaa ña ñépp taxaw, toppatuñu Israyil, xeexatuñook ñoom. ²⁹ Abner ak i nitam fanaanee topp xuru Yurdan guddig keroog, ba jàll dexu Yurdan, di wéy ba weesu Bittron gépp, daldi agsi Maxanayim.

³⁰ Gannaaw ba Yowab bàyyee Abner ma mu doon dàq, daa woo nitam ñépp, fukk ak juróom ñeent wuute ci niti Daawuda, te limaalewuñu Asayel. ³¹ Waaye niti Daawuda rey ñetti téeméer ak juróom benn fukk (360) ca waa giiru Beñamin ak ña bokk ca niti Abner. ³² Ñu yóbbu Asayel, rob ko ca wetu baayam ca Betleyem. Noonu Yowab ànd ak i nitam, ñu fanaanee dox, ba jant fenke léen fa ñu agsee Ebron.

3 ¹ Xare ba diggante niti Sóol ak niti Daawuda nag di wéy, yàgg lool. Daawuda di gëna am doole, niti Sóol di gëna néew doole.

Daawuda am nay doom ca Ebron

²Doom yu góor ya Daawuda am ca Ebron ñoo di: taawam Amnon; Ayinowam ma cosaanu Yisreel mooy ndeyam. ³Ka ca topp di Kilab; ndeyam di Abigayil, ma nekkoon soxnas ndem-si-yàlla sa Nabal, waa Karmel ba. Ñetteelu doomam di Absalom; Maaka di ndeyam. Maaka, Talmay ay baayam, di buuru Gesur. ⁴Ñeenteelu doomam di Adoña; Agit di ndeyam. Juróomeelu doomam di Sefatiya; Abital di ndeyam. ⁵Juróom benneelu doomam di Ittireyam; soxnaam sa ñuy wax Egla di ndeyam. Ñooñu la Daawuda am ca Ebron.

Abner jote naak Isboset

⁶Diir ba waa kër Sóol di xareek waa kër Daawuda, Abner a ngay gëna dëgëral taxawaayam ca waa kër Sóol. ⁷Sóol nag amoon na nekkaale bu ñuy wax Rispa doomu Aya. Mu am bés Isboset ne Abner: «Ana lu waral nga dëkkoo sama nekkaale baay?» ⁸Abner mer lool ca la ko Isboset wax. Mu ne ko: «Ndax dama di xajub workat buy topp Yudeen ñi? Bu yàgg ba tey jii damaa masa jëflante ci biir ngor ak sa waa kër baay Sóol, mook i bokkam ak i soppeem. Te it teguma la ci loxol Daawuda; yaw nga di ma tuumaal ci ndaw sii tey? ⁹Yal na ma Aji Sax ji teg mbugal mu gëna tar ndegam duma defal Daawuda la ko Aji Sax ji giñaloon, ¹⁰ne ko dina jële nguur gi ci waa kër Sóol, dëj ko moom Daawuda ci jal bi, mu jiite Israyil ak Yuda, li ko dale Dan ca bëj-gàннаar, ba Beerseba ca bëj-saalum.» ¹¹Isboset nag ñemewula teg baat ca la Abner wax, ndax ragal ko.

Abner fekki na Daawuda

¹²Ba loolu amee Abner yónni ca saa sa ay ndaw ca Daawuda, ne ko: «Ana ku moom réew mii? Dama ne, dangay fasanteek man °kóllëre. Kon kat dinaa la dooleel, ba Israyil gépp nangul la.» ¹³Daawuda ne ko: «Baax na. Dinaa fasanteek yaw kóllëre moos, waaye lenn de laa lay laaj. Soo ma indilul sama soxna Mikal doomu Sóol de, doo ma gis.» ¹⁴Gannaaw loolu Daawuda yebal ay

ndaw ca Isboset doomu Sóol, ne ko: «Delloo ma Mikal, sama soxna sa ma cane woon téeméeri mbuñukay waa Filisti.»¹⁵ Isboset joxe ndigal, ñu nangoo Mikal ca doomu Layis, di Paltiyel^b, ma ko doon denc.¹⁶ Paltiyel topp ca gannaaw ndaw sa, di jooy, ba ñu àgg Baxurim. Abner ne ko: «Ayca, doxal ñibbi.» Waa ja ñibbi.

¹⁷ Ba mu ko defee Abner gise ak magi Israyil ne léen: «Yàgg ngeena bégga fal Daawuda buur, mu jiite leen.¹⁸ Kon ayca boog! Ndax Aji Sax ji digoon na ko Daawuda, ba mu nee: “Ci sama jaam Daawuda laay xettlee sama mbooloo, Israyil, ci waa Filisteeke mboolem seeni noon.”»¹⁹ Abner wax ak giiru Beñamin itam déeyook ñoom ba noppi dem Ebron ca Daawuda, déey ko la waa Israyil ak giiru Beñamin gépp namma def.²⁰ Ba Abner agsee Ebron ca Daawuda, ànd ak ñaar fukki nit, Daawuda da koo berndeel, mook i nitam.²¹ Abner ne Daawuda: «Buur, yiwi ma, ma dem léegi wool la Israyil gépp, sang bi. Su ko defee ñu fasanteek yaw kóllère, nga mana nguuru fu la neex.» Ba loolu amee Daawuda yiwi Abner, mu dem ci jàmm.

Yowab fey na Abner

²² Ci kaw loolu rekk niti Daawuda ànd ak Yowab, jóge xare, indaale lël ju bare. Waaye fekk na Abner nekkatul Ebron ca kër Daawuda, ndax Daawuda yiwi woon na ko, ba mu dem ci jàmm.²³ Yowab agsi mook xarekat ya ànd ak moom yépp. Ñu ne ko Abner doomu Ner ñëwoon na ca Buur, ba mu yiwi ko, mu dem ci jàmm.²⁴ Yowab dem ca Buur ne ko: «Waaw, li nga def nag? Abner nii dikk, nga bàyyi ko mu dem nii rekk!»²⁵ Xam nga Abner doomu Ner! Wor laa tax mu ñëw, ngir xam lépp looy def, xam sa dugg ak sa génn.»²⁶ Noonu Yowab bàyyikoo ca Daawuda, yebal ay ndaw, ñu toppi Abner, waññee ko ca teenub Sira. Waaye Daawuda yégu ca dara.²⁷ Ba Abner délsee Ebron, Yowab berook moom ca buntu dëkk ba, mel ni kuy ñaarook moom, daldi ko fay jam ci biir, rey ko, feyul Asayel, rakkam ju góor ja Abner bóomoon.

^b 3.15 *Paltiyel* mooy Palti ba tey. Seetal ci 1.Samiyel 25.44.

²⁸ Gannaaw ga, ba ko Daawuda yégee, da ne: «Aji Sax ji seede na ne man de set naa wecc, maak sama waa réew ba fàww. Amul dara lu nuy gàddu ci deewug Abner. ²⁹ Yal na deewug Abner këppu ci kaw boppu Yowab, mook waa kër baayam gépp. Yàlla bu waa kër Yowab ñàkk ku ànd ak jàngoroy xelli, mbaa jàngoroy der juy law^c, mbaa lafañ buy doxe yet, mbaa ku deeye xare, mbaa ku amul lu mu lekk.»

³⁰ Noonu la Yowab ak rakkam Abisay bóome Abner, ndax la mu reyoon seen doomu ndey Asayel ca xareb Gabawon ba.

Jooy nañu Abner

³¹ Ba loolu wéyee Daawuda wax ak Yowab, mook ñi mu àndal ñépp, ne léen: «Xottileen seeni yére, sol i saaku, ñaawloo ko deewu Abner.» Buur Daawuda ci boppam dox na, topp ca jaat ja. ³² Ñu denc Abner ca Ebron. Buur Daawuda ne yikkët jooy ca bàmmeele Abner, mbooloo ma it di jooy, ñoom ñépp.

³³ Buur nag fent woy wii, jooye ko Abner. Mu ne:

«Moo Abner, jombuloo dee ni sagaru nit a?

³⁴ Jéngesu la,

yeeweesu laak càllala.

Danga ne dàll daanu,

ni ñuy daanoo fi kanam ku bon.»

Mbooloo ma mépp dellu jooyati.

³⁵ Gannaaw gi ñépp ñew ca Daawuda, di ko soññ ci lekk, balaa jant a so. Waaye Daawuda giñ daldi ne: «Yal na ma Yàlla teg mbugal mu gëna tar bu ma dee sex dugub mbaa ñam wu mu doon te jant sowul.» ³⁶ Mbooloo ma mépp seede nañu loolu, rafetlu ko, na ñu rafetloo mboolem lu Buur Daawuda def. ³⁷ Mbooloo mépp ak Israyil gépp xam nañu bésib keroog ne pexe ma rey Abner doomu Ner jógewul ca Buur. ³⁸ Ba loolu amee Buur wax ak i nitam ne léen: «Xam ngeen ne bésib tey jii garmee daanu, di kilifa ci digg Israyil?

³⁹ Bésib tey jii li ma falu buur lépp néew naa doole, ndax doomi Seruya yii

^c 3.29 *jàngoro yi*: seetal ci Sarxalkat yi 13.2 ak 15.2.

ñoo ma gëna dëgër xol, ba jaaxal ma. Waaye yal na Aji Sax ji fey ku bon jëfam.»

Isboset faatu na

4 ¹Ba Isboset doomu Sóol déggee ne Abner dee na ca Ebron, xolam jeex na, Israyil gépp jàq. ²Isboset amoon na ñaari njiiti gàngooru yàqkat: kenn ka di Baana, ka ca des di Rekab, seen baay di Rimon, giiroo ci giiru Beñamin te dëkk Berot ga ñu boole woon ca suufas Beñamin; ³ndax waa Berot dañoo dawoon làquji Gitayim, doon fa ay doxandéem ba tey jii.

⁴Fekk na Yonatan doomu Sóol ju góor am na doom ju góor ju tànk ya baaxul. Ndaxte ba ñu déggee tàgge bu jóge Yisreel, ñu ne Sóol ak Yonatan faatu nañu, fekk na xale ba am juróomi at. Ndaw sa ko daan topptoo, fab ko di gaawtuy daw, waaye na muy gaawtu di dem, xale ba daanu, daldi lafañ. Ma nga tuddoon Mefiboset^d.

⁵Rekab ak Baana, doomi Rimon ma dëkk Berot nag ñoo demoon kër Isboset, àgg fa digg njolloor, fekk Isboset di for bët. ⁶Ñu jàll ba ca biir-a-biir kër ga, mel ni ñuy sàkk peppum bele, daldi ko jam ci biir, ba noppi yoxoosu daw. ⁷Ba ñuy dugg këram, ma nga tēddoon ca lalam, ca néegu biiram. Ñu jam ko ba rey ko, dog bopp ba, yóbbu. Noonu ñu jaare xuru Yurdan, fanaanee dox.^e ⁸Ba ñu àggee Ebron, jox Buur Daawuda boppu Isboset, ne ko: «Buur, Sóol, sa noon ba la doon fexee rey, boppu doomam Isboset a ngii. Bésub tey jii de sang bi, Aji Sax ji feyul na la ca Sóol ak askanam.»

⁹Waaye Daawuda wax ak Rekab ak Baana, ma Rimon waa Berot ba di seen baay. Mu ne léen: «Giñ naa ci Aji Sax ji, kiy dund te xettli ma ci gépp njàqare, ¹⁰keroog ba ma waay yégalsee ne ma Sóol dee na, foog ne xibaaru jàmm la ma indil, dama koo jàpp, rey ko ca Siglaag, yoole ko ko xibaaram. ¹¹Rawatina nag nit ñu bon ñu rey jaamburu Yàlla ca biir këram, ca kaw lalam sax. Kon

^d **4.4 Mefiboset** dees na ko wooye Mefibaal ba tey. Seetal lu mel noonu ci 2.8.

^e **4.6-7** Am na ci bind yu yàgg yi, yu ci indi: *Am na ku jigéen ku doon wattu bunt ba, di bàcc pepp. Ay nelaw dab ko. Rekab ak Baana yoxoosu dugg. Ñu jàll ca néegu biiru Isboset, fekk ko mu tēdd ca lalam. Ñu jam ko, rey ko, dog bopp ba, yóbbu, jaareji xuru Yurdan, fanaanee dox.*

duma def lu moy topp leen bakkanam, jële leen ci kaw suuf!»¹² Noonu Daawuda jox ay nitam ndigal, ñu rey léen. Ñu dog seeni loxook seeni tànk ca tenqo ya, wékk néew ya ca wetu déegu Ebron, daldi jël boppu Isboset, suul ca wetu Abner, foofa ca Ebron.

Daawuda falu na buur ca Israyil

5¹ Ci kaw loolu giiri Israyil yépp dikk fa Daawuda ca Ebron, ne ko: «Xoolal, nun say bokk lenqe lañu. ²Te it démb ak bëkk-démb, ba Sóol dee buur, jiite nu, yaw yaa doon jiite Israyil ciy xareem. Aji Sax ji ne la: “Yaay sàmm Israyil sama mbooloo te yaa léen di jiite.”»³ Ba magi Israyil ñépp dikkee noonu ca Buur Daawuda ca Ebron, mu fasanteek ñoom °kóllëre fa kanam Aji Sax ji. Ñu sotti Daawuda °diwu pal ga, muy buuru Israyil.

⁴Daawuda amoon na fanweeri at, ba muy falu buur, te nguuru na ñeent fukki at. ⁵Falu na ca Ebron, jiite Yuda juróom ñaari at ak genn-wàll, ba noppi falu ca Yerusalem, jiite mboolem Israyil ak Yuda diiru fanweeri at ak ñett.

Daawuda nangu na Yerusalem

⁶Gannaaw loolu Buur Daawuda ànd ak i xarekatam, jëm Yerusalem, songi Yebuseen ña fa dëkkoon. Yebuseen ña ne Daawuda: «Doo fi dugg de, nde gumba yeek lafañ yi sax man nañu laa дума, waññi la.» Booba foog nañu ne Daawuda manu faa dugg. ⁷Terewul Daawuda nangu tatay °Siyon, ga ñu naan Kër Daawuda tey. ⁸Daawuda waxoon na bésob keroog ne: «Jéppi naa lafañ yeek gumbay Yebuseen ñi. Ku léen di дума de, xanaa nga jaare ca xuntim yoonu ndox ma, ba jekku léen.» Looloo waral ñu def ko waxin naan: «Gumbaak lafañ du dugg kër Buur.»⁹ Ba mu ko defee Daawuda dëkk ca biir tata ja, wooye ko Kër Daawuda, ba noppi tabax fa ko wër fépp, dale ko ca sëkkub Milo^f, ba ca biir. ¹⁰Noonu Daawuda di gëna am doole, ngir Aji Sax ji Yàlla, Boroom gàngoori xare yi moo ànd ak moom.

^f **5.9 Milo** xur la wu doxoon diggante kër Yàlla ga ak gox ba ñu naan Kër Daawuda. Suleymaan sëkklu ko.

¹¹ Ci biir loolu Iram, buuru Tir, yebal ay ndaw ca Daawuda, ñu yóbbul ko ay banti garabu seedar, ànd ak i liggéeykati bant ak yettkati xeer, ngir ñu tabaxal Daawuda kër buur. ¹² Daawuda gis ne Aji Sax ji fal na ko buuru Israyil te kaweel na nguuram ngir Israyil miy mbooloom boppam.

¹³ Gannaaw ba Daawuda jógee Ebron, dencaat na ay jigéen ca Yerusalem, ñenn ca ñoom diy nekkaaleem, ña ca des diy soxnaam. Mu am ca yeneen doom yu góor ak yu jigéen. ¹⁴ Doom yu góor ya mu am ca Yerusalem ñoo di Samwa ak Sobab ak Natan ak Suleymaan; ¹⁵ ak Ibaar ak Elisuwa ak Nefeg ak Yafiya; ¹⁶ ak Elisama ak Eliyada ak Elifelet.

Daawuda дума na waa Filisti

¹⁷ Ba waa Filisti déggee ne fal nañu Daawuda buuru Israyil, dañoo ànd ñoom ñépp, di wuta jàpp Daawuda. Waaye mu dégg ko, dem làquji ca biir tata ja. ¹⁸ Filisteen ña dikk tasaaroo ca xuru Refayeen. ¹⁹ Daawuda laaj Aji Sax ji ne ko: «Ndax ma songi Filisteen ñi? Dinga léen teg ci sama loxo?» Aji Sax ji ne ko: «Demal, dinaa teg Filisteen ñi ci say loxo moos!» ²⁰ Daawuda dem ba ca Baal Perasim, дума léen foofa. Noonu mu ne: «Aji Sax ji da maa bëttal noon yi, ni walum ndox di bëtte, jàll.» Moo tax ñu wooye bérab boobu Baal Perasim (mu firi Boroom bi bëtt na). ²¹ Filisteen ña wacc nañu fa seeni gällaaj, Daawudaak i nitam boole yóbbu.

²² Ba mu ko defee Filisteen ña dikkaat tasaaroo ca xuru Refayeen ña, ²³ Daawuda dellu laaj Aji Sax ji. Mu ne ko: «Bul jubal song léen, doxeleen gannaaw, dal ca seen kaw fa janook garabi sànd ya. ²⁴ Booy dégg tànk yuy dox ca kaw njobbaxtali sànd ya rekk, gaawtul, ndax booba man Aji Sax ji maa la jiitu, ngir dal ci kaw mbooloom Filisteen ñi.» ²⁵ Daawuda def la ko Aji Sax ji sant, ba дума Filisteen ña la ko dale Geba, ba Geser.

Gaalu Yàlla ga dem na Yerusalem

6 ¹ Ba loolu wéyee Daawuda dellu tànn ay ñeyi xare ca Israyil, ñu daje di fanweeri junni, ñoom ñépp. ² Mu ànd ak nitam ñépp, dem Baala, ca

Yuda, jëleji fa °gaalu Yàlla ga ñuy tudde Tur wa, di turu Aji Sax, jiy Boroom gàngoori xare yi, kiy toog ci jal bi ci diggante malaakay °serub, yi tiim gaal gi. ³Ñu teg ko ci kaw watiir wu bees, jële ko kër Abinadab ga woon ca kaw tund wa. Usa ak Axiyo, doomi Abinadab yu góor yaa nga jiitu, di yóbbu watiir wu bees wa. ⁴Ba ñu jëlee gaalu Yàlla ga kër Abinadab, ga ca kaw tund wa, mu tege ca kaw watiir wa, Axiyo dox jiitu ko. ⁵Daawudaak waa kër Israyil gépp a ngay bânneexu fa kanam Aji Sax ji, mboolem lu ñuy foye ci xumbéen jib, muy lu ñu defare bantu garabu sippar, ak xeeti kesenj-kesenj ak i tabalaak xeeti xalam.

⁶Naka lañu dem ba toll ca dàggay Nakon, nag ya tërëf, Usa tàllal loxoom, jàpp ca gaalu Yàlla ga. ⁷Aji Sax ji mere Usa lool, ba fàdd ko foofa, ndax teeyadeem googu. Mu dee foofa ca wetu gaalu Yàlla ga⁸. ⁸Ba loolu amee Daawuda mer ca mbugal mu metti ma Aji Sax ji teg Usa. Moo tax mu tudde bérab booba Peres Usa (mu firi Mbugalu Usa). Tur wa sax ba tey jii.

⁹Daawuda am na tiitaange lool bésuub keroog ci Aji Sax ji. Ma nga naan: «Mbaa gaalu Aji Sax ji man na ñëw sama kër yee?» ¹⁰Ba mu ko defee Daawuda nanguwula yóbbu gaalu Aji Sax ji ca këram ga ca Yerusalem, ca gox ba ñu naan Kër Daawuda, waaye daa jàdd, yóbbu ko ca kër Obedd Edom ma cosaanoo Gaat. ¹¹Gaalu Aji Sax ji nekk na kër Obedd Edom mu Gaat diiru ñetti weer. Aji Sax ji barkeel Obedd Edom, mook këram gépp.

Gaal ga dikk na Yerusalem

¹²Ba loolu amee ñu wax Buur Daawuda ne ko: «Aji Sax ji de barkeel na Obedd Edom mook mboolem lu bokk ca moom ndax °gaalu Yàlla ga.» Daawuda daldi jëleji gaalu Yàlla ga kër Obedd Edom, yóbbu ko këram ga ca gox ba ñu naan Kër Daawuda. Muy mbégte mu réy. ¹³Ba ña gàddu gaal ga séqee juróom benni jéego, Daawuda rendi na aw yëkk ak wëllu wu duuf, def ko sarax. ¹⁴Daawudaa ngay feccal Aji Sax ji lu mu man. Ma nga gañoo am

⁸ 6.7 Sarxalkat yi rekk ñoo amoon sañ-sañu laal gaalu Yàlla ga, te Leween ñi rekk ñoo amoon sañ-sañu gàddu ko.

°xar-sànni mu ñu ràbbe wëñ gu èccu ba sew. ¹⁵ Naka la Daawuda di yóbbu gaalu Aji Sax ji, mook °bànni Israyil gépp, sarxolle ya jib, liit ya jolli.

¹⁶ Ba gaalu Aji Sax jay duggsi ca biir gox ba ñu naan Kër Daawuda, soxnas Daawuda, Mikal doomu Sóol ja, toll ca palanteeram, di seetaan, gis Buur Daawuda di tëb ak a feccal Aji Sax ji. Mu jéppi ko lool.

¹⁷ Ba mu ko defee ñu indi gaalu Aji Sax ji, teg ko fa ñu ko sàkkal ca biir xayma ba ko Daawuda sampal. Daawuda rendil Aji Sax ji ay °sarax yuy lakk ba jeex ak °saraxi cant ci biir jàmm. ¹⁸ Ba Daawuda noppee ca sarax yay lakk ba jeex ak saraxi cant ya ci biir jàmm, ñaanal na mbooloo ma ci turu Aji Sax, jiy Boroom gàngoori xare yi. ¹⁹ Mu sédd askan wépp, mbooloom Israyil mépp, góor ak jigéen, ku ci nekk mu jox la menn mburu ak yàpp wu ñu saaf^h ak benn nàkku reseñ. Mbooloo ma doora dem, ku nekk ñibbi këram.

²⁰ Ba loolu amee Daawuda walbatiku, dugg biir këram, di ñaanal waa këram. Soxnaam Mikal doomu Sóol génn dajeek moom ne ko: «Yaw Buuru Israyil, teral nga sa bopp déy waay ci bésub tey jii! Defoo lu moy di futteeku fi sa kanam jigéen ñiy sa jaami jawriñ yi? Ku tekkiwul dara sax daw raw!»

²¹ Daawuda ne Mikal: «Aji Sax ji laa ko defal, moom mi ma tànn, ma gënal ko sa baay, gënal ko mboolem waa këram, moom mi ma fal, may njiitu Israyil, mbooloom boppam, moom Aji Sax ji, fi kanam kooku di Aji Sax ji laay bannexu. ²² Dinaa gëna teddadi nii sax. Dinaa gëna toroxlu, ba gisal ko sama bopp, te du tere jaam yu jigéen yii ngay wax teral ma.» ²³ Mikal doomu Sóol jooju nag amul doom, ba ni mu deeye.

Lu jëm ci kër Yàlla ak kër Daawuda

7 ¹ Gannaaw loolu Buur Daawuda sanc na këram, Aji Sax ji noppal ko ci noonam yi ko wër yépp. ² Ci biir loolu mu ne yonent Yàlla Natan: «Xool ma rekk, maa ngi dëkk ci këru banti seedar te °gaalu Yàlla gi nekk cib xayma.» ³ Natan ne Buur: «Mboolem loo namma def ci sa xol rekk, defal, ndax Aji Sax jaa ngi ànd ak yaw.»

^h 6.19 yàpp wu ñu saaf walla benn nàkku tàndarma.

⁴ Waaye guddig keroog kàddug Aji Sax ji dikkal Natan. Mu ne ko: ⁵ «Demal wax sama jaam Daawuda, ne ko: “Aji Sax ji dafa wax ne: Ndax yaw yaa may tabaxal kër gu may dëkk? ⁶ Ngir dëkkuma ci kër keroog ba ma génnee °bànni Israyil Misra ba bésuub tey jii. Dama daa jóge bérab dem feneen, di yiiroo xayma, ak a dëkk ci màggalukaay. ⁷ Mboolem fu ma masa ànd ak bànni Israyil gépp, ndax wax naa kenn ci seeni njiit, ya ma sant, ñu sàmm Israyil sama mbooloo, ne ko mu tabaxal ma kërug bantu seedar?”

⁸ «Waxal ma sama jaam Daawuda nag, ne ko: “Aji Sax, jiy Boroom gàngoori xare yi dafa wax ne: Maa la jële ca parlu, ga nga daan jiitale say gàtt, ngir nga jiiteel ma Israyil, sama mbooloo. ⁹ Ànd naak yaw fépp foo dem, fàkkasal la mboolem say noon, te dinaa la may nga am tur, ba tollook ñu màgg ñi ci kaw suuf. ¹⁰ Dinaa sàkkal dëkkuwaay sama mbooloo Israyil, samp ko fa, mu doon dëkkuwaayam bu ñu ko dul lëjalatee muk. Ñu bon ñi dootuñu léen not, na woon bu jëkk, ¹¹ mbaa na woon ba may fal ay njiit yuy jiite Israyil, sama mbooloo. Dinaa la noppal ci sa noon yépp. Te it man Aji Sax ji, maa ngi lay yégal ne dinaa lawal sa kër. ¹² Te bu say fan matee ba nga fekki say maam, dinaa taxawal kenn ci sa askan, mu wuutu la, di sa deret, te dinaa saxal nguuram. ¹³ Kookoo may tabaxal kër, tudde ma ko, te dinaa saxal jalam ba fàww. ¹⁴ Man Aji Sax ji maay doon baayam, mu doon sama doom. Su defee naka su dul noonu, ma yar ko yari doom aadama, bantal ko ni baay di bantale doom. ¹⁵ Waaye duma ko noppee laaye biir, ni ma noppee laaye biir Sóol ma ma la randalal. ¹⁶ Saw askan ak sa nguur dina sax dàkk fi sa kanam, te sab jal dina dëju ba fàww.”»

¹⁷ Noonu Natan yegge Daawuda mboolem kàddu yooyu ko dikkal ca peeñu ma mépp.

Daawuda delloo na Yàlla njukkal

¹⁸ Ba loolu amee Buur Daawuda dugg ba fa kanam Aji Sax ji, toog ne ko:
«Éy yaw Aji Sax ji, Boroom bi! Ana lu ma tekki, maak sama waa kër, ba nga indi ma fii ma agsi? ¹⁹ Aji Sax ji, Boroom bi, loolu doyatu la, nga waxaale ci

sama askan, wi xaajagula ñëw, Sang bi. Waaw, Aji Sax ji, Boroom bi, ndax fii ngay jaareek doom aadama?

²⁰ «Éy Aji Sax ji, Boroom bi, yég nga ma de. Ana lu ma manatee wax, Sang bi, ²¹ ndegam soob na la, nga dige ko, ba def lu réy lii, yégal ma ko, man sab jaam?

²² «Éy Aji Sax ji, Boroom bi, yaaka màgg! Mboolem li nu masa dégg dëggal na lii: kenn du yaw, kenn du Yàlla ku dul yaw. ²³ Ndax am na ci kaw suuf wenn askan wu mel ni Israyil, sa mbooloo, mi nga dikk, yaw Yàlla, goreel léen, def léen sa mbooloo, ba sa tur siiw? Defal nga léen ay jaloore ak i kéemaan. Génnee nga sa mbooloo Misra, goreel léen, dàqal léen ay xeet ñook seeni tuur. ²⁴ Saxal nga Israyil sa mbooloo. Yaw ci sa bopp, yaa léen ñoño ba fàww, di seen Yàlla, yaw Aji Sax ji.

²⁵ «Léegi nag yaw Aji Sax ji Yàlla, li nga dige ci man sab jaam, maak sama waa kër, dogal ko ba fàww rekk, def ko noonu nga ko digee. ²⁶ Sa tur dina màgg ba fàww. Dees na ne: “Aji Sax ji Boroom gàngoori xare yi mooy Yàllay Israyil,” te sa waa kër jaam, Daawuda mii it, dinañu sax fi sa kanam.

²⁷ «Éy Aji Sax ji, Boroom gàngoori xare yi, yaw Yàllay Israyil, yaa ma déey lii man sab jaam, ne ma dinga saxal sama kër. Moo tax ma ñeme laa ñaan lii, Sang bi. ²⁸ Éy Aji Sax ji, Boroom bi! Yaa di Yàlla, say kàddoo wér, te dig nga sab jaam ngëneel lii! ²⁹ Kon nag Sang bi, yal na la soob, nga barkeel sama kër, saxal ko fi sa kanam. Ndax kat yaw Aji Sax ji, Boroom bi, yaa ko wax, sa barke la sama kër di barkeele ba fàww, Sang bi.»

Daawuda дума na xeet ya ko wër

8 ¹ Gannaaw gi, Daawuda дума na Filisteen ña, not léen, génne loxoy Filisteen ña ca réew ma. ² Daawuda дума na Mowabeen ña it, tëral léen ca suuf, ñu sèsoo, mu natte léen ag buum. Ña yemook ñaar cay buum ga, ñu rey léen, ña yemook guddaayu buum gu mat topp ca, mu bàyyi, ñu dund. Noonu la Mowabeen ña nangule Daawuda, di ko indil galag.

³ Bu loolu weesoo Daawuda xare naak buuru Sobaⁱ, Adadeser doomu Reyob, fekk Adadeser di fexee nanguwaat diiwaan bu feggook dexu Efraat.

⁴ Daawuda jàpp junniy gawaram ak juróom ñaar téeméer (1.700) ak ñaar fukki junniy xarekat (20.000), ba noppi dog sidditi t ànki fas ya doon dawal watiir yépp, bàyyiwu ca lu moy téeméeri fas. ⁵ Waa Siri ña dëkk réewu Damas dikk wallusi Adadeser, Buuru Soba. Daawuda rey ca ñoom ñaar fukki junni ak ñaar (22.000). ⁶ Ba mu ko defee Daawuda tabb ay jawriñam ca Damas ca Siri, waa Siri nekk ci curgag Daawuda, di ko fey galag. Aji Sax ji nag may Daawuda ndam fépp fu mu dem. ⁷ Ci kaw loolu Daawuda nangu pakki wurus ya kilifay xarekati Adadeser daan aare seen bopp. Mu boole, yóbbu Yerusalem. ⁸ Dëkki Adadeser ya ñuy wax Beta ak Berotay it, Buur Daawuda nangoo na fa xàñjar ju bare.

⁹ Noonu Toyi buuru Amat dégg ne Daawuda дума na mbooloom xarem Adadeser mépp. ¹⁰ Toyi yónni Yoram doomam ju góor ca Buur Daawuda. Mu nuyu ko, sargal ko ca la mu xareek Adadeser ba дума ko, ngir moom Toyi xare woon naak Adadeser. Yoram indaaleel ko jumptukaayi xalis ak wurus ak xàñjar. ¹¹ Buur Daawuda boole loolu, jagleel ko Aji Sax ji, na mu ko jagleele woon xalis baak wurus, wa mu lële ca mboolem xeet ya mu tegoon loxo; ¹² muy Edomeen ñaak Mowabeen ñaak Amoneen ñaak Filisteen ñaak Amalegeen ña ak la mu lële ca buuru Soba, Adadeser doomu Reyob.

¹³ Daawudaa nga gënatee siiw ba mu dumaa waa Siri, teg ca дума fukk ak juróom ñetti junni (18.000) ca Edomeen ña woon ca xuru Xorom wa. ¹⁴ Mu daldi tabb ay jawriñam ca réewum Edom. Réewu Edom ba mu daj la tabb ay jawriñ, Edomeen ñépp nekk ci curgag Daawuda. Aji Sax ji nag may Daawuda ndam fépp fu mu dem.

Lu jëm ci jawriñi Daawuda

¹⁵ Buur Daawuda jiite na Israyil gépp, di doxalal waa réew ma mépp dëgg ak njekk. ¹⁶ Yowab, mi Seruya di yaayam, moo jiite woon mbooloom xare ma;

ⁱ **8.3 Soba** turu dëkk la bu amoon buuru boppam. Waaye ci Siri la bokkoon.

Yosafat doomu Ayilut yor kàddoom; ¹⁷ Sadog doomu Ayitub, mook Ayimeleg doomu Abiyatar ñoo doon °sarxalkat ya; Seraya di bindkatam; ¹⁸ Benaya doomu Yoyada jiite waa Keret ñaak waa Pelet ña, di dag ya ko dar; doomi Daawuda yu góor di ay sarxalkatam^j.

Daawuda baaxe na Mefiboset

9 ¹ Am na bés Daawuda ne: «Ndax kenn desul ci waa kër Sóol, ba ma man koo laaye biir ngir Yonatan?» ² Fekk na ab surgaa nga woon ca kër Sóol, di ku ñuy wax Siba. Ñu indi ko ca Daawuda, Buur Daawuda ne ko: «Siba?» Mu ne ko: «Naam, sang bi.» ³ Mu ne ko: «Ndax kenn desul ci waa kër Sóol, ba ma man koo laaye biir ci mbaaxu Yàlla?» Siba ne ko: «Doomu Yonatan ju góor a nga fa kay, ñaari tànk yépp a làggi.» ⁴ Buur ne ko: «Ana mu?» Mu ne ko: «Moom de, ma nga ca kër Makir, doomu Amiyel ju góor, ca dëkk ba ñuy wax Lodebar.»

⁵ Buur Daawuda nag yeble, ñu jëleji sētu Sóol ba, ca Lodebar, ca kër Makir doomu Amiyel. ⁶ Mefiboset^k la tuddoon, Yonatan di baayam, Sóol di maamam. Ba mu agsee ca Daawuda, da ne gurub sukk, dëpp jëwam fa suuf. Daawuda ne ko: «Mefiboset!» Mu ne ko: «Naam, sang bi.» ⁷ Daawuda ne ko: «Bul ragal dara, ndax dinaa la yéwéne bu baax, ngir sa baay Yonatan. Dinaa la delloo sa suufu maam Sóol yépp, te yaw ci sa bopp dinga bokk ak man ndab ba fàww.» ⁸ Mefiboset sujjóotal ko, ne ko: «Moo sang bi, maay kan ba nga di ma geesu, man mi tekkiwul dara, ba dara booloo jeex?»

⁹ Ci kaw loolu Buur woolu Siba, surgab Sóol ba, ne ko: «Mboolem lu Sóol moomoon, ak lu waa këram moomoon may naa ko Mefiboset, sa sētu sang bii. ¹⁰ Dee ko beyal toolam, di ko góobal, yaw yaak say doom ak say surga, ndax waa këram am ab dund. Mefiboset ci boppam, mook man ay bokk ndab.» Siba nag amoon na fukki doom yu góor ak juróom, ak ñaar fukki surga. ¹¹ Siba ne ko: «Buur, sang bi, li nga ma sant lépp de, loolu laay def.» La

^j **8.18** Am na ñu jàpp ne sarxalkat yi ñuy wax fii, ay saytukat lañu woon.

^k **9.6 Mefiboset** dees na ko wooye Mefibaal ba tey. Seetal lu mel noonu ci 2.8.

ca tegu Mefiboset di bokk ak Buur ndab lu muy lekke, mel ni ku bokk ca doomi Buur.

¹² Mefiboset amoon na doom ju ndaw ju góor, ju tudd Mika. Waa kër Siba ñépp it ay surgay Mefiboset lañu woon.

¹³ Noonu Mefiboset, ma ñaari tànk ya làggi, far dëkk Yerusalem, ndax da daan bokk ak Buur ndab lu muy lekke, bés bu nekk.

Daawuda jote naak Amoneen ña

10 ¹ Gannaaw loolu Nayas buuru Amoneen ña dee, Anun doomam ju góor falu buur, wuutu ko. ² Daawuda ne: «Dinaa baaxe Anun doomu Nayas, na ma baayam Nayas baaxee woon.» Daawuda nag yónni ay ndawam ca Anun, di ko jaal baayam. Ba ndawi Daawuda ya agsee ca réewum Amoneen ña, ³ njiiti Amoneen ña wax ak seen sang Anun, ne ko: «Defe nga ne moos wormaal sa baay la Daawuda namm, ba yónnee la ay nit ñu la jaal? Defewoo ne seetsi dëkk bi ak nemmikusi ko, ba song koo tax Daawuda yónni ay nitam ci yaw?» ⁴ Anun daldi jàpp niti Daawuda ña, ku ci nekk mu wat genn-wàllu sikkimam, dagg mbubbam fa tollook toogukaayam, door koo dàq. ⁵ Ñu yegge Daawuda mbir ma, mu yebal ndaw yu léen gatandu ndax gâce gu réy ga ñu léen teg. Mu ne léen ñu toog Yeriko, ba seeni sikkim sëqaat, ñu doora àgg kër ga.

⁶ Amoneen ña xam ne Daawuda jéppi na léen lool. Ñu dem bindi ñaar fukki junniy (20.000) xarekat ca waa Siri ña ca Bet Reyob ak Soba, teg ca junniy nit ñu bàyyikoo ca buuru Maaka, ak fukki junniy nit ak ñaar (12.000) ñu waa Tob. ⁷ Daawuda dégg ko, yebal Yowab. Mu ànd ak mbooloom xare ma, ñépp di niti xarekat. ⁸ Ba mu ko defee Amoneen ña génn, làng dér ca seen buntu péey ba, fekk waa Siri ña ca Soba ak Reyob ak waa Tob ak waa Maaka. Ñoom ñépp ña nga taxawe nee ca àll ba, seen wetu bopp. ⁹ Yowab gis làngi xare ya ko féete kanam ak yeneen ya ko féete gannaaw. Mu tànné ca jàmbari Israyil yépp xarekat yu mag, ñu làng dér janook waa Siri. ¹⁰ La des ca nit ña, mu teg léen ca loxol rakkam Abisay, yebal léen, ñu làng dér janook Amoneen ña.

¹¹ Yowab ne ko: «Bu ma waa Siri ëppee doole, nga wallusi ma; bu la waa Siri ëppee doole, ma wallusi la. ¹² Góor-góorlul nag, te nu bokk góor-góorlu, xeexal sunu xeet ak sunu dëkk yii sunu Yàlla séddoo. Yal na Aji Sax ji def liy coobareem.»

¹³ Noonu Yowab ak xarekat ya mu àndal wutali waa Siri, ngir xareek ñoom, ñooña won léen gannaaw, daw. ¹⁴ Amoneen ña gis waa Siri di daw, ñoom it ñu won Abisay gannaaw, daw, ba dellu ca biir dëkk ba. Yowab yemale fa xare baak Amoneen ña, daldi dellu Yerusalem.

Daawuda xare naak Siri

¹⁵ Gannaaw loolu waa Siri gis ni léen Israyil dàqe. Ñu bokk nag daje. ¹⁶ Ci biir loolu Buur Adadeser yónnee, jéli waa Siri ña ca wàllaa dexu Efraat. Ñu dikk ba dëkk ba ñuy wax Elam, Sobag, njiital xarey Adadeser, jiite léen. ¹⁷ Naka lañu ko wax Daawuda, mu woo xarekati Israyil gépp, ànd ak ñoom jàll dexu Yurdan, dem Elam. Waa Siree nga làng dér janook Daawuda. Xare ba jib. ¹⁸ Waaye waa Siree daw, won Israyil gannaaw. Daawuda rey ca ñoom juróom ñaar téeméeri dawalkati watiiri xare (700), ak ñeent fukki junniy gawar (40.000). Mu jam Sobag, seen njiital xare, mu dee foofa. ¹⁹ Mboolem buur yay jawriñi Adadeser nag gis na léen Israyil dumaa, ñu daldi jàmmook °bànni Israyil, nangul léen. Ba loolu amee waa Siri ñemeetuño sotle Amoneen ña.

Daawuda topp na bakkanam

11 ¹ Gannaaw loolu, ca déwén sa, jamono ja buur ya daan xareji, Daawuda daa yebal Yowab, mu ànd ak jawriñi buur yaak mbooloom xarem Israyil mépp. Noonu ñu faagaagal Amoneen ña, gaw dëkk ba ñu naan Raba. Fekk na Daawudaa nga des Yerusalem.

² Genn ngoon, Buur Daawuda jóge ca kaw laltoom, di doxantu ca kaw taaxum këram. Mu toll ca kaw taax ma, séen as ndaw suy sangu. Ndaw sa

jekk lool. ³ Daawuda yónnee ca ndaw sa, ngir xam ci moom dara. Ñu xamal ko ne ko: «Batseba la, doomu Eliyam. Mooy jabaru Uri, Etteen bi.»

⁴ Ci kaw loolu Daawuda yónnee, ñu jëli ko. Ndaw sa ñëw, mu dëkkoo ko. Fekk na ndaw sa gis baax bay doora sangu set. Ndaw sa nag ñibbi. ⁵ Gannaaw ga mu xam ne ëmb na, daldi yónnee ca Daawuda, wax ko ne ko dafa ëmb.

⁶ Ba mu ko defee Daawuda yónnee ca Yowab, ne ko mu wool ko Uri, Etteen ba. Yowab wool ko Uri. ⁷ Ba Uri dikkee, Daawuda laaj ko jàmmi Yowab ak jàmmi mbooloo ma ak nu xare ba deme, ⁸ ba noppi ne ko: «Àggal sa kër nag te jàngu.» Uri bàyyikoo kër Buur, Buur tofal ko ag yóbbal. ⁹ Waaye Uri ñibbiwul këram. Daa fanaan ca bunt kër Buur, mook surgay buur ya yépp.

¹⁰ Ba ñu waxee Daawuda ne ko: «Uri de ñibbiwul këram,» mu ne Uri: «Ciw yoon nga jóge di, lu la tee ñibbi?»

¹¹ Uri ne ko: «Sang bi, °gaalu Yàlla ga ànd ak Israyil ak Yuda dal ci ay mbaar, Yowab sama njaatigeek xarekat ya bokk dal ca digg àll ba, man may ñibbi sama kër, di lekk, di naan ak a dëkkoo sama soxna? Mukk! Ak sama digganteek yaw, giñ naa, nga fekke, duma def loolu!»

¹² Daawuda ne Uri: «Kon toogaatal fii tey ba ëllëg, ma yiwi la, nga dem.» Uri toog Yerusalem ba ca ëllëg sa. ¹³ Daawuda woo ko. Mu ñëw, bokk ak moom lekk, daldi naan. Daawuda jox ko mu naan ba màndi. Ca ngoon sa Uri génn, ñibbiwul këram ba tey, xanaa tëdd ca lalloom ca biir surgay Buur, sangam.

¹⁴ Ba bët setee Daawuda bind bataaxal, jox Uri, ngir mu yót ko Yowab. ¹⁵ Fekk na mu bind ci bataaxal bi, ne Yowab: «Jiitalal Uri mii ca làng ga ca kanam, fa xare ba gëna tànge, te ngeen dànd ko, ndax ñu jam ko, mu dee.»

¹⁶ Booba Yowab a nga gaw dëkk ba ñuy xeexal. Mu teg Uri fu ko wóor ne ay ñeyi xarey dëkk baa fa nekk. ¹⁷ Ci biir loolu waa dëkk ba génn, xeex ak ñoom Yowab, mu am ñu daanu ca xarekati Daawuda, Uri Etteen ba it dee ca.

¹⁸ Ba mu ko defee Yowab yónnee ca Daawuda, wax ko la xew ca xare ba lépp. ¹⁹ Yowab ne ndaw la: «Boo nettalee buur li xew ci xare bi lépp, ba noppi, ²⁰ jombul Buur mer, ne la: “Ana lu waral ngeen jegee noonu dëkk ba ci xeex? Xanaa xamuleen ne dinañu leen fitte ca kaw tata ja? ²¹ Ana ku reyoon

Abimeleg doomu Yerubaset? Xanaa du jigéen a ko yenoon doju wolukaay wu mu sànnée ca kaw tata ja, ba mu dee foofa ca Tebes? Lu waral ngeen jegee noonu tata ja?” Su la waxee loolu, nga ne ko: “Uri, sa surga ba it, dee na.”»

²² Ndaw la dem ba àgg ca Daawuda, nettli ko la ko Yowab waxloo lépp.

²³ Ndaw la ne ko: «Nit ñaa nu jëkkoonaa man, ba génn dëkk ba, songsi nu ca àll ba. Waaye danu léena delloo gannaaw ba ca bunt dëkk ba. ²⁴ Fittkat ya nag di nu fitte ca kaw tata ja, ba mu am ñu dee ci say nit. Etteen ba, Uri, sa surga ba sax, bokk na ca ña dee.» ²⁵ Daawuda ne ndaw la: «Waxal Yowab ne ko, bu ko mbir moomu tiis; xareek dee a ànd, su dul kii di kee. Na gëna song dëkk ba rekk, ba daane ko. Ñaaxe ko noonu rekk.»

²⁶ Ba jabaru Uri dégge ne jëkkëram dee na, jooy na ko.

²⁷ Ba mu ténjee ba noppi^l, Daawuda yónnee, ñu indil ko ko këram, mu doon soxnaam. Gannaaw gi mu am doom, muy góor.

Waaye Aji Sax ji ñaawlu la Daawuda def.

Yonent Yàlla Natan yedd na Daawuda

12 ¹ Mu am bés Aji Sax ji yónni Natan ca Daawuda. Mu dikk ca moom, ne ko: «Ñaari góor la woon ci ab dëkk. Kenn ka bare alal, ka ca des néewle. ² Boroom alal ba am na jur gu bare, gu gudd ak gu gàtt. ³ Waaye ku néewle ka amul lu dul xar mu ndaw mu jigéen mu mu jëndoon, yar ko, muy màggandook ay doomam. Xar ma da daan bokk ak moom as njëlam, di naan ca kaas ba muy naane, bay tēdd ca kaw dënnam, di nelaw. Xar ma daa meloon ni doomam. ⁴ Mu am bés kuy tukki dal ca boroom alal ba. Waaye moom néegula sàkk ca nagi boppam mbaa gàtti boppam, ngir ganalee ko nit ka dal ci moom. Xanaa mu nangoo xar mu ndaw, ma ca ku néewle ka, ganalee ko gan ga.»

⁵ Daawuda nag mer, ba xolam fees ci ki Natan di wax. Mu ne ko: «Giñ naa ci Aji Sax ji, kiy dund, waa ji def loolu, dee mooy àtteem! ⁶ Te it war na feye xar ma ñeenti xar, gannaaw moo def loolu te amu ci jenn yërmande!» ⁷ Natan ne

^l 11.27 Jamono yooyu bànni Israyil juróom ñaari fan lañu aadawoo woon di ténj.

Daawuda: «Yaay waa ji! Aji Sax ji Yàllay Israyil dafa wax ne: “Man maa la fal buur, nga jiite Israyil. Maa la xettli ci Sóol, ⁸ jox la sa kër sang, teg sa soxnay sang ci sa loxo, jox la nguuru Israyil ak Yuda. Te bu la loolu doyuloon it, ma dolli. ⁹ Ana lu waral ngay ñàkke worma sama kàddu, di def lu ma neexul, man Aji Sax ji? Reylu nga Uri, Etteen ba, ci xare, fexe ba Amoneen ñi rey ko, ba noppi nga jël jabaram, def ko sa jabar. ¹⁰ Kon nag reyante dootul gental sa kër mukk, ndax danga maa ñàkke worma, ba jël jabaru Uri Etteen ba, def ko sa jabar.” ¹¹ Aji Sax ji dafa wax ne: “Dama ne, dinaa la indil musiba muy jóge ci sa waa kër. Dinaa jël say jabar, ngay gis, jox léen góor ni yaw, mu tédde say jabar bëccëg ndarakàmm. ¹² Xam nga yaw dangaa làqu woon, def ko. Waaye man dinaa sabab loolu ci kanam Israyil gépp, bëccëg ndarakàmm.”»

¹³ Daawuda nag ne Natan: «Tooñ naa Aji Sax ji.» Natan ne ko: «Aji Sax ji it baal na la sa bàkkaar. Doo ci dee. ¹⁴ Waaye ni nga ñàkkee Aji Sax ji worma ci mbir mii dafa jéggi dayo. Moo tax doom ju góor ji nga ci am dina dee déy.»

¹⁵ Ba loolu amee Natan dellu kërám.

Doomu Daawuda faatu na

Ba mu ko defee Aji Sax ji daane xale ba jabari Uri am ak Daawuda. Xale ba wopp. ¹⁶ Daawuda di tinu Yàlla ci xale bi, di woor, daldi fatu, di fanaan ci suuf. ¹⁷ Mag ña ca kër ga jóg, di ko soññ ngir mu jóg suuf sa mu tédde, waaye mu bañ, ba noppi nanguwula bokk ak ñoom lekk dara. ¹⁸ Ñu teg ca juróom ñaari fan, xale ba dee. Surgay Daawuda ya ragala wax Daawuda ne ko xale ba dee na. Booba ña ngay xalaat naan: «Áa! Ndegam ba xale bay dund lanuy wax ak moom, dégluwu nu, nu nu koy waxe ne xale bi dee na? Soo moytuwul kat, mu def njaaxum.» ¹⁹ Waaye Daawuda seetlu léen ñuy déeyoo, mu xam ne xale bi dee na. Mu ne: «Xale bi daa dee?» Ñu ne ko: «Dee na.»

²⁰ Daawuda nag jóg fa mu téddeon ca suuf, sangu, diwoo lu xeeñ, soluwaat, daldi dugg ca kër Aji Sax ji, sujjóot fa. Mu jóge fa, dem kërám, santaane, ñu taajal ko lekk, mu lekk. ²¹ Surga ya ne ko: «Li ngay def lu mu doon? Bi xale biy dund, danga doon woor ak a jooy, léegi xale bi dee, nga jóg di lekk?»

²² Mu ne léen: «Bi xale biy dund, may woor ak a jooy, booba maa ngi wax ci sama xel naan: “Ku xam ëllëgam? Jombul Aji Sax ji yéwéne ma, ba xale bi dund.” ²³ Waaye gannaaw léegi dee na, ana lu may woorati? Ndax man naa koo dekkal? Man kay maa koy fekki, waaye moom du délsi ci man mukk.»

Suleymaan gane na àddina

²⁴ Gannaaw gi Daawuda dëfal soxnaam Batseba. Ba loolu wéyee mu ànd ndaw sa, ndaw sa am ca doom ju góor, tudde ko Suleymaan. Mbëggeel gu Aji Sax ji am ci xale bi nag, ²⁵ tax mu yónni yonent Yàlla Natan, ne ko mu tudde ko Yedija (mu firi Soppey Aji Sax ji).

Daawuda nangu na péeyub Amoneen ña

²⁶ Ci biir loolu Yowab di xareek waa Raba, péeyub Amoneen ña, ba nangu tatay buur ba. ²⁷ Noonu Yowab yebal ay ndaw ca Daawuda, wax ko ne ko: «Xare naak waa Raba, nangu naa seen gox, ba ñuy jële ndox. ²⁸ Kon booleel li des ci xarekat yi, gaw dëkk bi, ba nangu ko. Lu ko moy maa koy nangu, ñu ne man a, tudde ma ko.» ²⁹ Daawuda nag boole mbooloom xare ma mépp, jëm Raba, songi ko, ba nangu ko. ³⁰ Ba mu ko defee mu nangu mbaxanam buur ma ñu solal jëmmu tuur ma ñuy wax Milkom.^m Diisaayu mbaxana maa nga toll ci fanweeri kilo, di wurus, ay doj yu jafe tappe ca. Ñu tegal ko Daawuda ca kaw boppam. Daawuda lële na lu baree bare ca dëkk ba. ³¹ Génnee na fa nit ña, sas léen ay liggéey, jox léen lu ñuy dagge ak i ngajjook i sémmiñ, di léen móol-loo. Noonu la def waa dëkki Amoneen ñépp. Gannaaw loolu Daawuda ànd ak mbooloom xareem mépp, dellu Yerusalem.

Amnon tooñ na Tamar

13 ¹ Bu loolu wéyee Absalom doomu Daawuda amoon na jigéen bu rafet bu ñuy wax Tamar. Jeneen doomu Daawuda ju ñuy wax Amnon xemmem Tamar. ² Amnon nag bopp ba ubu, ba mu mujj wopp ngir Tamar, jigéenam boobu. Manu ko wona fexeel dara ndax janq la woon. ³ Ci biir

^m 12.30 Am na mbind yu yàgg yu ñu indi ne seen buur lañu daan solal mbaxana mi.

loolu Amnon amoon na xarit bu ñuy wax Yonadab doomu Simeya, miy doomu baayu Daawuda. Yonadab def ku ñaw xel lool. ⁴Mu ne Amnon: «Waaw, yaw doomu buur nga, lu la tax ne yogg nii bés bu set? Doo ma ko wax?» Amnon ne ko: «Damaa xemmem Tamar, mi bokk ak sama doomu baay Absalom ndey ak baay.» ⁵Yonadab ne ko: «Dangay tëdd ci sa lal ne dangaa wopp. Bu sa baay dikkee di la seet, nga wax ko ne ko: “Damaa bëgg sama jigéen Tamar ñëw, may ma lu ma lekk te togg ko ci sama kanam may gis, ba noppi sexal ma, ma lekk.”»

⁶Ba loolu amee Amnon tëdd, mel ni ku wopp. Ba Buur dikkee di ko seet, Amnon wax ko ne ko: «Damaa bëgg sama jigéen Tamar ñëw defaral ma ñaari mburu yu ndaw, may gis, te sexal ma, ma lekk.» ⁷Daawuda yónnee ca Tamar, ca kër Buur, ne ko mu dem kër càmmiñam Amnon, toggal ko lu mu lekk. ⁸Tamar dem kër càmmiñam Amnon, fekk ko mu tëdd. Mu sàkk sunguf, not ko, defal ko ko ay mburu yu ndaw, lakkal ko ko, muy gis. ⁹Mu noppi, jël ndab la, taajal ko. Waaye Amnon baña lekk, xanaa daldi ne: «Na ñépp génn!» Ñépp génn wacc ko fa. ¹⁰Mu ne Tamar: «Indil ma ko ci sama néegu biir, te sexal ma, ma lekk.» Tamar jël mburu ma mu lakk, yóbbul càmmiñam Amnon ca néegu biiram. ¹¹Naka la ko indil mburu mi, di ko sexal, Amnon ne ko katam, ne ko: «Kaay ci lal bi, nu tëdd, sama jigéen.» ¹²Mu ne ko: «Déédéet sama góor, bu ma néewal doole, ndax lii deesu ko def ci Israyil! Bul def jëfi dof ju sew jooju mukk! ¹³Fu ma jëm ak googu gâce, man? Te yaw it dootuloo jar dara ci digg Israyil. Tee ngaa wax ak Buur? Du ma la baña may.» ¹⁴Waaye Amnon dégluwu ko, xanaa néewal ko doole, ba tëdde ko.

¹⁵Gannaaw loolu Amnon jéppi ko njéefo lu raw xemmem ga mu ko xemmemoon. Mu ne ko: «Ayca, doxal!» ¹⁶Tamar ne ko: «Déédéet, doo ma dàq, di ma tooñ tooñ gu raw li nga ma def ba noppi!» Waaye Amnon nanguwu koo déglu, ¹⁷xanaa woo bëkk-néegam, ne ko: «Génneel ma kii te tëj bunt beek caabi.» ¹⁸Surga ba génne ko, tëj bunt baak caabi.

Tamar a nga sol mbubb mu yànj, ndax booba janqi buur bu séyagul noonu la daan soloo. ¹⁹Mu sottikoo dóom ca bopp ba, xotti mbubb mu yànj ma,

Yenu loxo ya, di Yuuxuy dem. ²⁰ Càmmiñam Absalom gis ko, ne ko: «Amnon sa càmmiñ si da laa tédde? Neel cell rekk, sama jigéen, sa càmmiñ a. Bu ko naqarlu.» Noonu Tamar toog kër càmmiñam Absalom, wéetoo naqaram tiisam.

²¹ Ba Buur Daawuda déggee mbir mooma mépp, mer na lool.ⁿ ²² Absalom nag jéppi Amnon, ba séqatul ak moom jenn wax, ndax na mu torxale jigéenam Tamar.

Absalom feyu na

²³ Ba ñu ca tegee ñaari ati lëmm, Absalom dem di watlu ay xaram^o ca Baal Asor, fa feggook diiwaanu Efrayim. Absalom daldi fay woo doomi buur yu góor yépp. ²⁴ Mu dem ca Buur ne ko: «Sang bi, ma ne, damay watlu samay xar. Tee ngaa ànd ak say jawriñ rekk, Buur, nu dem ca?» ²⁵ Buur ne Absalom: «Déet waay, doom. Bunu dem nun ñépp. Day diis ci yaw.» Absalom soññ ko, Buur gàntal, waaye terewul mu ñaanal ko. ²⁶ Absalom ne ko: «Bàyyil boog sama mag Amnon, mu ànd ak nun.» Mu ne ko: «Lu muy ànd ak yaw doye?» ²⁷ Absalom soññati ko, ba Buur yebal Amnon, mu ànd ak moom, ak yeneen doomi buur yu góor yépp.

²⁸ Ba mu ko defee Absalom sant ay nitam, ne léen: «Ma ne, bu Amnon naanee biiñ, ba xolam sedd, bu ma ne leen jamleen ko rekk, reyleen ko. Buleen ragal; man maa leen ko sant. Góor-góorluleen nag te ñeme.» ²⁹ Niti Absalom ña def ak Amnon la léen Absalom sant, daldi rey Amnon. Ba loolu amee yeneen doomi buur yu góor yépp jóg, war seeni berkelle, daw.

³⁰ Ñu tegu ca yoon wa di ñëw, am ñu yegge Daawuda, ne ko: «Buur, Absalom jam na sa doom yu góor yépp, ba kenn desu ca.» ³¹ Buur jóg, xotti ay yéreem ndax naqaru xol, daldi daanu ca suuf, surgaam yépp taxaw. Ñu xotti seen yére, ñoom it, di ñaawlu.

ⁿ 13.21 Am na ci bind yu jëkk yi yu ci indi kàddu gii, toftal ko fii aaya bi jeexe: *Waaye bëggul woona jeexal xolu doomam Amnon, ndax moo doon taawam bu góor.*

^o 13.23 Xari waa penku dañuy bare kawar gu ñuy wat ak a ëcc, di ci defar ag wëñ. Bu ñu daan watlu seeni xar, xew mu réy la woon.

³² Ci kaw loolu Yonadab wax ak Daawuda. Yonadab mooy doomu Simeya, magu Daawuda ju góor. Mu ne: «Sang bi, bul defe ne sa doom yépp lañu rey de. Amnon rekk a dee. Absalom waxoon na ko. Dogu woon na ne dina ko def, keroog ba Amnon téddee rakkam Tamar. ³³ Kon kat Buur, sang bi, bul naqarlu, defe ne sa doom yu góor yépp a dee. Amnon rekk a dee.» ³⁴ Fekk na Absalom daw.

Ba loolu amee wattukat ba aye séentu, gisul lu moy nit ñu bare ñu awe yoonu Oronayim, bartaloo tund wa.^p ³⁵ Yonadab ne Buur: «Mu ngoog, sang bi, sa doom yaay ñëw. La ma waxoon a am.» ³⁶ Naka la daane kàddoom, doomi Buur ya agsi. Ña ngay yuuxoo, di jooy. Buur ak surgaam yépp di jooy jooy yu metti.

³⁷ Noonu Absalom daw, dem ca buuru Gesur, Talmay doomu Amiyut. Waaye Buur Daawuda moom di jooy doomam ju góor ja dee, bés bu nekk. ³⁸ Ba Absalom dawee, dem Gesur, toog na fa ñetti at. ³⁹ Gannaaw gi Buur Daawuda toppatul Absalom, ndax mujj na miis deewug Amnon.

Absalom délsi na

14 ¹ Ci biir loolu Yowab, ma Seruya di yaayam, xam ne xelu Buur Daawudaa ngi ci Absalom. ² Yowab nag yónnee ca dëkk ba ñuy wax Tekowa, ñu jëleji fa jigéen ju rafet xel, indil ko ko. Yowab ne ko: «Rikk melal ni kuy ténj. Solal yérey kuy ténj te bul xeeño lu neex. Defal daal yéfi ku ténj lu yàgg. ³ Su ko defee nga àgg ca Buur, wax ko li ma lay wax.» Yowab wax ko la mu wara wax.

⁴ Jigéen ja dëkk Tekowa àgg ca Buur, daanu ci suuf, sujjóotal ko, ne ko: «Éey, Buur, wallu ma!» ⁵ Buur ne ko: «Lu la dal?» Mu ne ko: «Man de gore, dama dib jëtun; sama jëkkër a dee. ⁶ Sang bi, amoon naa ñaari doom yu góor. Ñu doon xeex ca àll ba te ku léen àtte nekku fa. Kenn ka dóor moroom ma, rey ko. ⁷ Noonu rekk bokk yépp jóg dal ci sama kaw, sang bi. Ñu ne ma: “Jox

^p 13.34 Am na ci bind yu jëkk yi yu ci indi kàddu gii, toftal ko fii aaya bi jeexe: *Wattukat ba dikk, wax ko Buur, ne ko: «Gis naa nit ñu jóge yoonu Oronayim, bartaloo tund wa.»*

nu sa doom ji rey doomu ndeyam, nu rey ko, feyul doomu ndeyam ji mu rey. Su ko defee nu sàkkal ko pexe, moom mi dese ndono li sax.” Dañu maa nara xañ kenn ki ma dese, sama turu jëkkër fey, askanam jeex ci kaw suuf.» ⁸ Buur ne ko: «Demal ñibbi. Man ci sama bopp dinaa joxe ndigal ci yaw.» ⁹ Waaye jigéen ja ne ko: «Éy Buur sang bi, àq ju ci am, yal na nu topp, maak sama waa kër baay, te yaw Buur, nga bañ cee gàddu dara, yaak waa kër buur.» ¹⁰ Buur ne ko: «Ku la tudd, indil ma ko fii, dootu la sonal.» ¹¹ Mu ne ko: «Kon ngalla Buur, dogul ci sa turu Yàlla Aji Sax ji ne dinga aaye nit kiy topp sama doom bakkanu ka dee, ngir mu baña rey sama doom jii, deret di gëna tuuru.» Mu ne ko: «Giñ naa ko ci turu Aji Sax ji, kiy dund, kawar gu gëna tuut du jóge ci sa boppu doom, wadd ci suuf.»

¹² Jigéen ja ne ko: «Éy Buur, ma ñeme laa waxati benn baat boog, sang bi!» Mu ne ko: «Waxal.» ¹³ Mu ne: «Lu waral kon nga naral mbooloom Yàlla lu ni mel? Buur, boo waxee loolu kay, yey nga sa bopp, ndax jëliwoo sa doom ja gàddaay. ¹⁴ Dee moom, du jaas, mook ndox mu tuuroo yem: maneesu ko tanqati. Waaye du loolu la Yàlla namm ci ki gàddaay. Yàlla musalul kenn ci dee, waaye ki gàddaay, Yàlla dina ko lalal pexe, ba du ko sore, di nekke ndoxandéem ba fàww. ¹⁵ Buur sang bi, damaa ñëw wax la kàddu yii, ndax mbooloo mi dañu maa tiital. Ma noon nag sang bi, dinaa wax ak Buur, jombul mu defal ma li may ñaan. ¹⁶ Jombul Buur sang bi nangu maa xettli ci ki nuy fexee beddi, sànk nu, ndax kon maak sama doom dootunu bokk ci mbooloo mi Yàlla jagoo. ¹⁷ Léegi nag sang bi, yal na sa kàddu gii di sama noflaay. Ndax yaw Buur, sama sang, dangaa mel ni malaakam Yàlla, am ug dégg, di teqle liy yoon ak li dul yoon. Yal na sa Yàlla Aji Sax ji ànd ak yaw.»

¹⁸ Buur ne jigéen ja: «Léegi nag, bu ma nëbbu, tontu ma ci lii ma lay laaj.» Mu ne ko: «Waxal, Buur, sang bi.» ¹⁹ Mu ne ko: «Ndax du Yowab a nas pexe mii mépp, yaak moom?» Mu ne ko: «Buur, sang bi, ak sa barke, li nga wax rekk la, du leneen moos! Yowab, sa jawriñ bee ma ko sant. Moo ma waxloo lii lépp, sang bi. ²⁰ Jubbanti mbir mii de moo tax Yowab def lii. Waaye yaw sang

bi, danga di boroom xel mu rafet ni malaakam Yàlla. Xam nga mboolem lu xew ci réew mi.»

²¹ Gannaaw gi Buur ne Yowab: «Waaw, baax na, nangu naa. Demal jëli ngóor sa, Absalom.» ²² Yowab nag daanu ca suuf, sujjóot, ne Buur: «Buur, sang bi, yal nanga barkeel, sang bi. Xam naa ne may nga ma cér, gannaaw yaa ma may lii may dagaan.» ²³ Ba loolu amee Yowab dem Gesur, daldi delloosi Absalom Yerusalem. ²⁴ Waaye Buur Daawuda ne, na Absalom yem këram. Mu ne bu mu taxaw ci kanamam. Ba mu ko defee Absalom yem këram, te taxawul fa kanam Buur Daawuda.

²⁵ Absalom nag amul woon góor gu siiwe ni moom ci Israyil gépp ndax góorayiw. La ko dale ca wewu tànkam ba ca digg bopp ba, du lenn lu ca sikk. ²⁶ At mu jotaan mu watu ndax njañ lu diis, te bu watoo, natt kawar ga ci doomi nattukaayu buur, mu jege ñaari kilook genn-wàll. ²⁷ Absalom amoon na ñetti doom yu góor ak doom ju jigéen. Tamar, doom ju jigéen ja, doon ndaw su taaru.

²⁸ Absalom nekk na Yerusalem ñaari ati lëmm yu mu sañula taxaw fa kanam Buur baayam. ²⁹ Gannaaw gi Absalom yónnee, ñu wool ko Yowab ngir mu yónni ko ca Buur. Yowab lànk, ñëwul. Mu yónneewaat, mu lànk. ³⁰ Absalom ne ay surgaam: «Gis ngeen, toolu Yowab mook sama tool a sësoo, te peppum ors a nga ca. Demleen taal ko.» Surgay Absalom dem, taal tool ba. ³¹ Ba loolu amee Yowab waaxu ba ca këer Absalom, ne ko: «Ana lu waral say surga taal sama tool?» ³² Absalom ne Yowab: «Xam nga damaa yónnee ci yaw, ne la ñëwal, ma yónni la ca Buur, nga laajal ma ko lu ma taxa jóge Gesur. Li gënoon ci man kay mooy ma toog foofa! Léegi daal damay gis Buur. Su fekkee ne damaa tooñ, na ma rey!»

³³ Yowab dem ca Buur, wax ko ko. Buur woolu Absalom. Mu dikk sukk, sujjóotal ko. Buur taf ko ca kawam.

Absalom lal na pexe

15 ¹Gannaaw ba loolu wéyee Absalom daa jël watiir ak i fas ak juróom fukki nit ñuy daw di ko jiitu. ²Muy teela jóg nag, taxaw ca peggu yoon, wa jëm ca buntu dëkk ba. Saa yu nit dikkee, am lu muy tawat, di ko diis-si Buur, ngir mu àtte ko, Absalom woo ko, laaj ko ne ko: «Ci ban dëkk nga bokk?» Kooku ne ko ci giiru Israyil sàngam la bokk. ³Absalom ne ko: «Gisal, sa tawat yoon la, jaadu na. Waaye kenn ku bokk ci Buur du la déglu.» ⁴Su ko defee Absalom da cay teg ne ko: «Maa bëggoon ñu fal ma njiit, may àtte ci réew mi! Kon képp ku am lu muy tawat mbaa muy layoo, ci man lay ñëw, ma taxaw ci, ba jox ko li ko yoon may.» ⁵Képp ku ñëwaan it di sukkal Absalom, Absalom da koy yóotu, jàpp ci moom, foon ko. ⁶Absalom jàppoo ko noonu ak mboolem °bànni Israyil yay ñëw ca buur ba, di sàkku yoon. Ni la fàbbee xoli bànni Israyil.

⁷Ba ñu demee ba ñeenti at^q jàll, Absalom ne Buur: «May ma, ma dem Ebron defali Aji Sax ji la ma dige woon ak moom, ⁸ndax kat, sang bi, ba ma nekkee Gesur ca Siri, damaa dige woon ne: “Su ma Aji Sax ji delloo, ba ma dellu Yerusalem, dinaa dem màggali ko.”» ⁹Buur ne ko: «Demal ak jàmm.» Mu daldi dem Ebron.

¹⁰Absalom nag yónnee ndéey. Ay ndaw yegge ko giiri Israyil gépp. Mu ne léen: «Bu ngeen di dégg liit gu jib rekk, ne léen: “Absalom falu na buur ca Ebron!”» ¹¹Ñaar téeméeri góor a jóge Yerusalem, Absalom woo woon léen, ñu ànd ak moom, yéguñu, tinuñu, xamuñu it dara ca mébétam. ¹²Ci biir loolu Absalom di def ay sarax, daldi yónnee, ñu jëli Ayitofel ma topp ca Daawuda, di ko xelal. Ayitofel bàyyikoo ca Gilo. Pexe ma nag mujj na réy, ña topp Absalom di yokku ba bare.

^q 15.7 ñeenti at yi ñuy wax fi am na ñu ne man na doon ñeent fukki at.

Daawudaa ngi wuta rëcc

¹³ Ba mu ko defee ñu yebal ndaw, mu dikk ne Daawuda: «°Bànni Israyil de jàmbo nañu, ba far ak Absalom.» ¹⁴ Daawuda wax ak mboolem jawriñam ya mu nekkal ca Yerusalem, ne léen: «Nan daw! Lu ko moy kenn ci nun du rëcc Absalom. Nan dem léegi bala moo gaawtu, ba dab nu, def nu musiba, leel waa dëkk bi ñawkay saamar.» ¹⁵ Jawriñ ya ne Buur: «Buur, sang bi, lépp loo namm rekk, nu ngi nii taxaw.» ¹⁶ Ba loolu amee Buur tegu ca yoon wa, waa këram yépp topp ciy tànkam. Bàyyiwul gannaaw lu moy fukki nekkaaleem, ñu wara topptoo kër ga.

¹⁷ Buur dem, mbooloo mépp topp ko, ba ca kër gu mujj ga, ñu taxaw. ¹⁸ Nitam ñépp a dox romb ko, ñook dag ya ko dar yépp, di waa Keret ñaak waa Pelet ña, ak mboolem waa Gaat ya toll ci juróom benni téeméeri nit te toppe woon ko ca Gaat. Ña ngay dox jiitu ko.

¹⁹ Buur ne Itay, waa Gaat ba: «Dangay ànd ak nun? Tee ngaa dellu Yerusalem, toog ca Buur Absalom? Gannaaw yaw doxandéem nga bu gàddaaye fa nga fekk baax. ²⁰ Bëkk-démb donj nga fi ñëw, tey ma di la bàyyi ngay ànd ak nun di wëreelu, te xawma sax fu ma jëm. Dellul, kay, ànd ak sa waa réew. Yal na la Aji Sax ji won ngor ak worma.» ²¹ Waaye Itay ne Buur: «Sang bi, giñ naa ci Aji Sax ji, kiy dund, nga fekke tey, fépp foo jëm yaw Buur, sama sang, dinaa fa ànd ak yaw, su may dund ak su may dee.» ²² Daawuda ne Itay: «Kon doxal jiitu.» Itay jiitu, mook nitam ñépp ak mboolem njabootam.

²³ Mbooloom Daawuda mépp a ngay dem, waa réew ma mépp taxaw di yuuxook a jooyoo. Buur ba jàll xuru Sedoron, mbooloo ma mépp ànd wuti màndiñ ma.

²⁴ Sadog ak Abiyatar, °sarxalkat yaa nga fa woon, ñoom itam. Ñenn ca góori °Leween ña bokkoon nañu ca, di gàddu °gaal ga àlluway kóllërey Yàlla ga dence. Ba ñu tegee gaal ga, Abiyatar di rendi ay sarax, ba mbooloo ma mépp génn dëkk ba. ²⁵ Buur ne Sadog: «Dellool gaalu Yàlla gi ca dëkk ba. Bu ma Aji Sax ji baaxee, dina ma delloosi, ma gisaat gaal gi, gisaat fi mu dëkk. ²⁶ Waaye

bu ma waxee ne ma bégul ci man, su boobaa ba tey maa ngi. Na def li ko soob ci man.»²⁷ Buur dellu wax ak Sadog sarxalkat ba, ne ko: «Dégg nga déy? Dellul ak jàmm ca dëkk ba, ànd ak Ayimaas, sa doom ju góor, ak Yonatan doomu Abiyatar. Yaak Abiyatar àndleen ak seen ñaari doom yu góor.²⁸ Xoolal, dinaa leen xaar ca jàllukaayu dex ba ca yoonu màndiñ ma, ba keroog may dégg kàddu gu bawoo ci yaw.»²⁹ Noonu Sadog ak Abiyatar delloo gaalu Yàlla ga Yerusalem, daldi fay toog.

³⁰ Daawudaa ngay wéy, di yéeg tundu Oliw ya, tey jooy. Ma nga muuru, def tànkì neen ndax u naqar. Nit ña mu àndal ñépp muur seen bopp ñoom it, di yéeg tey jooyoo.³¹ Fekk na ñu wax Daawuda ne ko Ayitofel bokk na ca ña lèngook Absalom. Daawuda nag ñaan ne: «Yaw, Aji Sax ji, ngalla yàqal pexem Ayitofel.»

³² Ba Daawuda àggee ca collu tund wa, fa ñu daan jaamoo Yàlla, fekku fa ku moy Usay Arkeen ba. Mu gatandu ko. Ma ngay tiislu, mbubb ma xottiku, bopp ba pënd.³³ Daawuda ne ko: «Soo àndee ak man, danga may diisal rekk.³⁴ Waaye dangay dellu ca dëkk ba, ne Absalom: “Buur, sab jaam laa. Sa jaamu baay laa woon, waaye léegi sab jaam laa.” Noonu nga may yàqale pexem Ayitofel.³⁵ Te sax Sadog ak Abiyatar, sarxalkat ya, nga fay bokk nekkal. Loo dégg kër Buur, wax léen ko.³⁶ Te sax seen ñaari doom yu góor a nga faak ñoom: Ayimaas doomu Sadog, ak Yonatan doomu Abiyatar. Yónnee ma léen, ñu yegge ma loo dégg.»³⁷ Noonu Usay, bëkk-néegu Daawuda, yoxoosu, duggsi Yerusalem, yemook Absalom itam di agsi.

Daawuda tase naak surgab Mefiboset

16¹ Naka la Daawuda dox ba weesu tuuti collu tund wa rekk, yem ca Siba, surgab Mefiboset. Ma nga làng ak ñaari mbaam yu ñu laltaay te sëf ñaar téeméeri mburu ak téeméeri danki reseñ ak téeméeri danki figg ak mbuusum biiñ.² Buur ne Siba: «Lii nga indi nag?» Mu ne ko: «Buur, mbaam yi sa waa kër laa ko indil, ñu war; mburu meek meñneef mi, gaa ñi lekk; biiñ bi, ñi loof ci màndiñ mi naan ko.»³ Mu ne ko: «Waaw, ana Mefiboset, sa sētu

sang ba?» Siba ne Buur: «Moom de ma nga des Yerusalem, ndax defe na ne tey °bànni Israyil delloo ko nguuru maamam.» ⁴ Buur ne ko: «Kon boog, may naa la mboolem alalu Mefiboset.» Mu ne ko: «Jaajëf Buur sang bi, gis naa ni nga ma baaxee.»

Daawuda tase naak mbokkum Sóol

⁵ Gannaaw loolu Buur Daawuda dem bay jub dëkk ba ñuy wax Baxurim rekk, yemook jenn waay ju bokk ci waa kër Sóol. Ma nga tuddoon Simeyi doomu Gera. Naka la waa ja ne tëll, jubsii, di tifaar Daawuda ay saaga, ⁶ di ko sànni ay xeer, mook i jawriñam yépp. Faalewul kenn ci mbooloom Daawuda ma mépp ak jàmbaar ya ko dar yépp. ⁷ Simeyee ngay saaga Daawuda naan: «Ayca, mott! bóomkat bee, nit ku sew ki! ⁸ Aji Sax ji fey na la dereti waa kër Sóol ja nga tuur yépp, ba noppi falu, wuutu ko. Aji Sax ji teg na nguur gi ci sa loxol doom Absalom. Yaa ngi nii torox ndax bóomkat nga.»

⁹ Ci kaw loolu Abisay, waa ja Seruya di yaayam, ne Daawuda: «Buur, sang bi, luy ndeyi xaj bu dee bii di la saaga? Bàyyil rekk ma jàll, teqle boppam ak baatam!» ¹⁰ Buur ne ko: «Yéen doomi Seruya yi, lu ciy seen yoon? Sañ na maa saaga. Su ko Aji Sax ji santee mu saaga ma, ana ku ko saña laaj lu tax?» ¹¹ Ba loolu amee Daawuda wax ak Abisay ak jawriñam yépp, ne léen: «Du gis ngeen sama doom ji ma jur ci sama geño, muy wuta faat sama bakkan? Kon kay kii bokk ci giiru Beñamin matula wax. Bàyyileen ko, mu saaga ma, ndax Aji Sax jee ko ko sant. ¹² Jombul Aji Sax ji gis sama naqar, ba feye ma aw yiw saagay kii tey.»

¹³ Ba mu ko defee Daawuda ànd ak i nitam topp yoon wa, Simeyi làng ak moom ca mbartalu tund wa, di dem, di ko saagaak a sànni xeer, di ko sèllax suuf. ¹⁴ Gannaaw gi Buur ak mbooloo ma mu àndal mépp agsi, sonn lool. Ñu daldi noppalu foofa.

Absalom dugg na Yerusalem

¹⁵ Fekk na Absalom agsi Yerusalem, ànd ak mboolem niti Israyil ñi far ak moom. Ayitofel a nga ànd ak moom. ¹⁶ Usay, Arkeen ba doon bëkk-néegu Daawuda, dem ca moom, ne ko: «Yal na Buur gudd fan waay, yal na Buur gudd fan!» ¹⁷ Absalom ne Usay: «Loolooy sa kóllère ci sab xarit a? Lu la teree ànd ak sab xarit?» ¹⁸ Usay ne Absalom: «Déedéet, ki Aji Sax ji tànn, mbooloo mii tànn ko, ñook mboolem °bànni Israyil, kookoo may moom, te ci moom laay toog. ¹⁹ Te sax ku may topp ku dul yaw, doomu buur? Ni ma toppe woon sa baay rekk laa lay toppe tey.»

²⁰ Ci kaw loolu Absalom ne Ayitofel: «Xelal-leen nu boog, lu nu wara def?» ²¹ Ayitofel ne ko: «Demal dëkkoo sa nekkaaley baay, yi mu wacce këram, ñu di ko topptoo. Su ko defee bànni Israyil yépp dinañu xam ne def nga lu tax sa baay sib la. Dina tax say farandoo gëna am fit.» ²² Ba loolu amee ñu sampal Absalom xayma ca kaw taaxum kër Buur, Absalom di dëkkoo nekkaaley baayam, Israyil gépp seede ko.

²³ Booba lu Ayitofel masaana digle day mel ni kàddu gu bawoo ca Yàlla. Daawudaak Absalom, ñoom ñaar ñépp noonu lañu fonke woon ndigalu Ayitofel.

Usay nax na Absalom

17 ¹ Gannaaw loolu Ayitofel ne Absalom: «Ngalla may ma, ma tànn fukki junniy xarekat ak ñaar (12.000) te dàqi Daawuda ci guddi gi. ² Dinaa dal ci kawam, fekk mu sonn, jàq. Damay xoqtal Buur Daawuda, ba mbooloo mi mu àndal mépp daw, ma rey ko, moom kenn. ³ Dinaa la delloosil mbooloo mépp. Bu ki ngay fexeel deeyee rekk, mbooloo mi mépp délsi, jàmm ne ñoyy.» ⁴ Pexe moomu nag jub ci Absalom, mook magi Israyil ñépp. ⁵ Teewul Absalom ne: «Wooleen Usay, Arkeen bi itam, nu déglu lu mu ciy wax.» ⁶ Usay dikk ca Absalom, mu wax ko la Ayitofel digle ne ko: «Ndax loolu Ayitofel wax lanu wara def am déet? Wax nu lu ciy sa xalaat, yaw.»

⁷ Usay ne Absalom: «Li Ayitofel digle bii yoon de baaxul. ⁸ Xam nga sa baay ak ay nitam. Ay xarekat yu jàmbaare lañu te wex ni gaynde gu ñu fab doom ya, te it, sa baay ku xam xeex la, du fanaan ak xarekat ya. ⁹ Xam naa ne ma nga làqu ci xuntim xeer, mbaa bérab rekk. Te bu aw nit jèkkee daanu ci seen biir yéen, ku ko dégg dina ne: “Jéll bu réy am na ca mbooloom Absalom.”

¹⁰ Su boobaa, ku ñeme sax, ba dëgëru fit ni gaynde, dinga tiit lool, ba ne yàcc, ngir Israyil gépp xam nañu ne sa baay ñeyi xare la te it ñi ànd ak moom jàmbaar lañu. ¹¹ Kon sama xalaat mooy nga boole ñi ànd ak yaw ba ñu daj, muy Israyil gépp, dale ko diiwaanu Dan ca bëj-gànnar ba ca Beerseba ca bëj-saalum. Muy mbooloo mu bare, toll ni suufas géej; te yaw ci sa bopp, nga jiite léen ci xare bi. ¹² Nu song ko nag fu ñu ko mana fekk, ba noppi wadd ci kawam, saawu nib lay. Deesu ci bàyyi kenn muy dund, du moom, du kenn ciy nitam. ¹³ Su làqoo ci ab dëkk bu mag, Israyil gépp yóbbaaale ay buum ca tata ja, nu laaw ko, wat ba ca xur wa, ba kenn dootul gis aw doj wu ca bokkoon.»

¹⁴ Absalom ak waa Israyil gépp daldi ne: «Ndigalal Usay, Arkeen bii kat, moo gën ndigalu Ayitofel.» Booba Aji Sax ji nar na indil Absalom musiba. Moo tax mu neenal pexe mu jub ma Ayitofel laloon.

¹⁵ Noonu Usay wax ak Sadog ak Abiyatar °sarxalkat ya, nettli léen la Ayitofel digal Absalom ak magi Israyil ña, ak la mu léen digal, moom Usay. ¹⁶ Mu ne léen: «Gaawleen yónnee léegi ca Buur Daawuda te wax ko ne ko bumu fanaan fa ñuy jàlle dex ga, jëm ca màndiñ ma. Na jàlla jàll dex ga, lu ko moy dees na ko bóom, mook mbooloo ma mu àndal mépp.»

¹⁷ Ma nga fekk Yonatan ak Ayimaas ca En Rogel. Manuñu woona dugg ca biir dëkk ba, ndax ragal ñu gis léen. Ab jaam bu jigéen nag di dem ca Yonatan ak Ayimaas, di léen wax la xew, ngir ñu dem ca Buur Daawuda, yegge ko ko. ¹⁸ Teewul ab xale bu góor gis léen, wax ko Absalom. Ba mu ko defee ñu ànd ñoom ñaar, gaaw dem ca kër jenn waay ju dëkk Baxurim. Waa ja am ab teen ca èttam, ñu dugg ca biir. ¹⁹ Ci kaw loolu soxna sa jël basañ, lal ko ca pindu teen ba, ba noppi wasaare pepp ca kaw, ba kenn du ca foog dara.

²⁰ Jawriñi Absalom dikk ca kër ga, fekk fa ndaw sa, ne ko: «Ana Ayimaas ak

Yonatan?» Ndaw sa ne léen: «Jéggi nañu dex gi.» Ñu seet, gisuñu kenn, daldi dellu Yerusalem.

²¹ Gannaaw ba ñu demee, Ayimaas ak Yonatan yéeg, génn teen ba, dem nag artuji Buur Daawuda. Ñu ne ko Ayitofel digle na nàngam ak nàngam ci moom, neeti ko: «Gaawleen jàll dex gi léegi.» ²² Ca saa sa Daawudaak i nitam ñépp jàll dexu Yurdan ga. Ba jant bay fenk, kenn sax desul ku jàllul dex ga.

²³ Ci biir loolu Ayitofel gis ne déggeesul ndigalam, mu takk mbaamam, ñibbi ca dëkk ba mu fekk baax. Noonu mu topptoo mbiri këram ba mu jekk, ba noppi wékk boppam, xaru. Ñu suul ko ca sègi baayam.

²⁴ Daawuda nag àgg Maxanayim, fekk Absalom di jàll dexu Yurdan, ànd ak xarekati Israyil yépp. ²⁵ Absalom a nga faloon Amasa, mu jiite mbooloom xare ma, wuutu Yowab. Amasa moo doon doomu góor gu ñuy wax Yitra, di °bànni Israyil bu jëloon Abigayil, mi Nawyas di baayam. Abigayil ak Seruya, yaayu Yowab, ñoo bokk ndey. ²⁶ Bànni Israyil daldi ànd ak Absalom dal ca diiwaanu Galàdd. ²⁷ Ba Daawuda àggee Maxanayim, Sobi doomu Nayas mu Raba, ga ca dëkkub Amoneen ña, teertu na ko; mook Makir doomu Amiyel ma dëkk Lodebar; ak Barsilay, waa Galàdd ba dëkk Rogelim. ²⁸ Noonu ñu indi ay laltu ak i ndab ak i njaq, ak peppum bele ak peppum ors ak sunguf ak mbool ak xeeti ñebbe, ²⁹ ak lem ak um soow, ak i gàtt, ak formaasu nag ngir Daawudaak mbooloom lekk. Ndaxte booba dañu ne: «Mbooloo mi de boole nañu xiif ak mar ak coonob màndij ma.»

Daawuda xare naak Absalom

18 ¹ Ba loolu weesoo Daawuda xayma na mbooloo ma mu àndal, fal ca seen biir njiiti kureeli junniy xarekat, gu ci nekk ak njiiti kureeli téeméer ya ko sos. ² Daawuda def mbooloo ma ñetti xaaj, yebal leen. Benn xaaju mbooloo ma, Yowab jiite léen; beneen xaaj ba, Abisay doomu baayu Yowab, mi Seruya di yaayam, jiite léen; xaaj ba ca des Itay waa Gaat ba jiite léen. Buur ne mbooloom xare ma: «Ànd ak yéen laay def, man ci sama bopp.»

³ Waaye mbooloo ma ne ko: «Déédéet, yaw doo ànd ak nun! Ndax nun su ñu

nu dàqee, du am boobu solo. Bu sunu genn-wàll deeyee it, du am benn solo. Waaye sa jenn jëmm jii mooy fukki junni ci nun. Kon nag desal nu ci dëkk bi, di nu fi yónnee wall, moo gën.» ⁴ Buur ne léen: «Baax na, kon ma def noonu.» Ba loolu amee Buur taxaw ca bunt dëkk ba, xarekat ya def ay kureeli téeméer ak kureeli junni, daldi génn dem. ⁵ Buur joor Yowab ak Abisay ak Itay, ne léen: «Seetleen ci man te def ndànk ak ngóor si Absalom.» Waaye xarekat ya yépp a dégg la Buur dénk njiit ya ca mbirum Absalom.

⁶ Mbooloo maa nga jëm ca toolu xare ba, di xarejeek Israyil. Xare baa nga ame ca gott ba ñuy wax Efrayim, ⁷ mbooloom Israyil nag daanu foofa ca kanam xarekati Daawuda. Bésub keroog ñu baree dee: ñaar fukki junnee (20.000) daanu. ⁸ Xare ba daa law foofa ba daj diiwaan ba bépp; te ña dee ca gott ba bésub keroog ñoo ëpp ña saamar rey.

⁹ Ci biir loolu Absalom ne pemm taseek xarekati Daawuda. Ma nga war berkelle. Berkelle ba fëx wuti garab gu réy, bànqaas ya fatt. Boppu Absalom tancu ca garab ga, berkelle ba mu war topp xélam, mu des fa di sandaamtalu. ¹⁰ Noonu kenn ca gaa ña gis ko, dem, wax ko Yowab ne ko: «Ki ma gis de, Absalom a, ma nga wékku ci genn garab.» ¹¹ Yowab ne ko: «Nga ne? Gis nga ko te jamoo ko foofa, mu daanu? Kon de doon naa la jox fukki dogi xalis, takkal la ngañaayal xarekat tegal la ca.» ¹² Waa ja ne Yowab: «Ku tegoon ci sama loxo junniy dogi xalis sax, duma xàcci sama loxo jëm ci doomu buur. Noo déggal sunu bopp Buur sant la, yaak Abisay ak Itay, ne leen: “Na ma ku nekk ci yéen dimbali, te def ndànk ak ngóor si Absalom.” ¹³ Su ma jaayoon sama bakkan, ba def njekkar it, amul dara lu ump Buur, te kon it yaw danga ciy raxas say loxo.» ¹⁴ Yowab ne ko: «Duma la déglu sax, nga di ma yàggal!»

Ba mu ko defee Yowab jël ñetti bant yu ñaw, jam ko Absalom ci xol, fekk ko muy dund ba tey ca xolu garab ga mu tancu. ¹⁵ La ca tegu fukki nit ña doon gàddul Yowab ngànnayam dikk wër Absalom, jam ko, mu dee. ¹⁶ Yowab wal liit ga, dakkal xare ba, xarekat ya noppee dàq waa Israyil. ¹⁷ Ñu jël néewu Absalom, sànni ci kàmb gu réy ca àll ba, teg ca kawam jalu xeer bu maga mag. °Bànni Israyil yépp nag daw ñibbi seeni kër.

¹⁸ Absalom moo samplu woon cig dundam, doj wu mag wa ca xuru Buur, ndax da ne woon: «Bàyyiwuma doom ju góor ju ñu may fàttlikoo.» Moo tax mu tudde doj wa boppam, te doju Absalom lañu koy wooye ba tey jii.

Lu jëm ci tàggeb Absalom

¹⁹ Ba loolu wéyee Ayimaas doomu Sadog ne: «May ma rekk ma daw yégali Buur xibaar bii, ne ko Aji Sax ji musal na ko ciy noonam.» ²⁰ Yowab ne ko: «Du yaw yaay yégle xibaar tey jii. Man ngaa yégle xibaar beneen yoon, waaye du yaay yégleji tey, ndax doomu buur a dee.» ²¹ Noonu Yowab wax waa °Kuus, ba doon bëkk-néegu Daawuda, ne ko: «Demal wax Buur li xew.» Waa Kuus ba sujjóotal Yowab, daldi dem. ²² Ayimaas doomu Sadog dellu ne Yowab: «Lu ci mana xew, may ma rekk, man itam ma daw topp ci gannaaw waa Kuus bi.» Yowab ne ko: «Doom, lu la taxa bégga dem, lii du xibaar bu ko jar.» ²³ Mu ne ko: «Lu ci mana am, bégg namaa dem.» Yowab ne ko: «Demal!» Ayimaas daw, jaare ca joor ga, ba jëkk waa Kuus ba.

²⁴ Daawudaa nga toog ca diggante buntu dëkk, ba féete biir ak ba féete biti. Wattukat ba yéeg ca kaw taax ma tiim buntu dëkk ba, ca kaw tata ja. Naka la dawal bëtam, séentu, gis jenn waay juy daw moom kenn, di ñëw. ²⁵ Wattukat ba àddu ca kaw, yégal ko Buur. Buur ne: «Gannaaw kenn nit la de, xibaaru jàmm lay indi.» Waa ja di gëna jegesi, ²⁶ wattukat ba gis jeneen waay juy daw di ñëw, mu wax ko wattukatu bunt ba, ne ko: «Xoolal, keneen a ngi, di ñëw, moom kenn.» Buur ne: «Kooku it de xibaaru jàmm lay indi.» ²⁷ Wattukat ba ne: «Ni ma gise ki jiitu de, dawinu Ayimaas doomu Sadog la ma jox.» Buur ne: «Kooku ku baax la, jàmm rekk lay waxsi.» ²⁸ Ci kaw loolu Ayimaas àddu ca kaw, ne Buur: «Jàmm la!» daldi sujjóotal Buur, dëpp jëëm fa suuf, ne ko: «Buur, sang bi, cant ñeel na sa Yàlla Aji Sax ji, moom mi teg ci sa loxo ña la doon fexeel.» ²⁹ Buur ne ko: «Ngóor sa Absalom nag, mbaa jàmm la am?» Ayimaas ne ko: «Sang bi, ba Yowab di yónni sa bëkk-néeg mu dem, ànd ak man de, booba gis naa kër-kër ju réy, waaye xawma lu mu doon.» ³⁰ Buur ne: «Randul, taxawe nii.» Ayimaas randu, taxaw ca wet ga.

³¹Noonu waa Kuus ba ne jimeet. Mu ne: «Buur, sang bi, déglul, xibaaru jàmm a ngi. Aji Sax ji musal na la bésub tey ci ña la doon fexeel ñépp.»

³²Buur ne waa Kuus ba: «Ngóor si Absalom mbaa jàmm la am?» Waa Kuus ba ne ko: «Buur sama sang, yal na say noon ak mboolem ñi lay fexeel bokk ak ngóor soosu demin.»

19 ¹Naka la Buur dégg loolu, naqar wu réy jàpp ko. Mu dem ca biir néeg ba ca taax ma tiim bunt dëkk ba, di jooy. Ma ngay dem te naan: «Wóoy Absalom sama doom ja! Éey sama doom ja, céy Absalom sama doom ja! Éey waay su ma sañoon dee sax wuutu la, Absalom, doom. Éey waay sama doom ja!»

Yowab sikk na Daawuda

²Ci biir loolu ñu wax Yowab ne ko: «Buur Daawuda kat ma ngay jooy, di mititlu deewu doomam Absalom.» ³Moo tax ndam la bésub keroog walbatiku diw tiis ca mbooloom xarekat ya yépp, ndax lañu dégg ne Buur a ngay mititlu deewu doomam. ⁴Xarekat ya nag di yoxoosuy dugg bésub keroog ca Maxanayim, mel ni nit ñu dawé xare di yoxoosuy ñibbsi, ndax gâce. ⁵Buuru a nga dar kanamam, di jooy, baat bay jib ca kaw. Ma nga naan: «Wóoy Absalom, sama doom ja! Céy waay Absalom, sama doom ja! Éey waay sama doom ja!»

⁶Ba loolu amee Yowab fekk Buur ca kër ga, ne ko: «Bésub tey jii torxal nga mboolem ñi la topp, ba musal sa bakkani bésub tey, musal sa bakkani doom, góor ak jigéen ak sa bakkani soxnaak say nekkaale. ⁷Ndax yaw dangaa bëgg ñi la bañ, bañ ñi la bëgg. Leer na tey, ne kilifay xarekat yeek xarekat yépp, tekkiwuñu dara ci yaw. Bir na ma ne bu Absalom doon dund tey te nun ñépp nu bokk dee, moo lay gënal. ⁸Léegi nag, jógal kat génn wax ak say nit, ruccanti léen. Ndax giñ naa ci Aji Sax ji, soo génnul, du kenn ku fiy bokk fanaan ak yaw tey. Te loolu de musiba lay doon ci yaw, mu gëna réy musiba mu la masa dal, ba ngay ndaw ba tey.» ⁹Buur daldi jóg, génn, toog ca buntu

dëkk ba. Ñu wax mbooloo ma mépp ne léen: «Gisleen Buur a ngee toog ca bunt ba.» Noonu mbooloo mépp dikk taxaw ci wetam.

Fekk na °bànni Israyil ya faroon ak Absalom daw ñibbi ca seeni kër.

Daawudaa ngi dellu Yerusalem

¹⁰ Ba loolu amee giiri °bànni Israyil yépp diisoo ci seen biir. Ña nga naan: «Buur Daawudaa nu xettli woon ci sunuy noon rawatina Filisteen ñi. Bu dawee génn réew mi, Absalom a ko waral. ¹¹ Gannaaw Absalom, ma nu faloon mu jiite nu, dee na ca xare ba, lu nu tee wax lu jëm ci delloosi Buur Daawuda?»

¹² Buur Daawuda ci wàllu boppam yónnee ca Sadog ak Abiyatar, °sarxalkat ya, ne léen: «Waxleen ak magi Yuda, te laaj léen, ne léen: “Xanaa ñépp duñu jéem lu delloosi Buur këram, yéen ngeen des gannaaw, te moom ci boppam dégg na kàddug bànni Israyil gépp. ¹³ Yéen de yéen ay bokki buur lenqe, ngeen bokk jenn deret; kon xanaa ñépp duñu delloosi Buur, ngeen des gannaaw?” ¹⁴ Te ngeen waxal ma Amasa ne ko: “Buur nee, xanaa doo mbokkam lenqe, di deretam? Nee na yal na ko Yàlla teg mbugal mu gëna tar ndegam du la fal, nga jiite mbooloom xare mi ba fàww, wuutu Yowab.”»

¹⁵ Kàddu yooyu nag wañni xolu Yudeen ñépp, ñu bokk genn kàddu, daldi yónnee ca Buur ne ko mu délsi, mook nitam ñépp.

Simeyi tuubal na Daawuda

¹⁶ Gannaaw loolu Buur Daawuda walbatiku, dikk ba àgg dexu Yurdan, Yudeen ña ñëw, teertusi ko ca Gilgal, jàllale ko dexu Yurdan. ¹⁷ Simeyi doomu Geraa ngay gaawtu. Mooy waa Baxurim ba askanoo ci Beñamin. Ma nga ànd ak Yudeen ña, di teertu Buur Daawuda. ¹⁸ Junniy nit ñu askanoo ci Beñamin a ko topp, ñook Siba, surgab waa kër Sóol, ak fukki doomam yu góor ak juróom, ak ñaar fukki surgaam. Ñu riirandoo ca dex ga, di gatandu Buur Daawuda. ¹⁹ Noonu ñu jàll dex ga, ngir jàlle waa kër Buur, defal ko coobareem. Ba Buur Daawuda di waaja jàll dex ga, Simeyi doomu Gera da ne

gurub sukk, sujjóotal ko, ²⁰ ne ko: «Buur, sang bi, ngalla bu ma topp lu ñaaw li ma def. Bu ma jàppal mer ndax li ma la tooñ, keroog ba ngay jóge Yerusalem. Ngalla bu ma ko dencal ci sa xol, ²¹ ndaxte xam naa ne bàkkaar naa, sang bi. Waaye xoolal tey, Buur, sang bi, waa giiru Yuusufa gépp, maa ci jékka ñëw gatandusi la.»

²² Abisay ma yaayam di Seruya ne Buur: «Simeyi mii, lu muy wax nii? Kii deesu ko rey? Du moo la doon saaga, yaw mi Aji Sax ji fal?» ²³ Waaye Daawuda ne Abisay: «Yéen, doomi Seruya, lu ciy seen yoon, ba ngeen di ma ñàññ nii tey? Xam naa xéll tey ne maay buuru Israyil. Kon ana ku wara rey kenn tey ci Israyil?» ²⁴ Buur nag wax Simeyi ne ko deesu ko rey, daldi ko koy giñal.

Daawuda baaxe na Mefiboset

²⁵ Ci kaw loolu Mefiboset, sëtub Sóol, dikk moom it, di teertusi Buur. Fekk na la ko dale bés ba Buur gàddaayee, ba bés sub keroog ba mu délseek jàmm ca Yerusalem, Mefiboset jànguwul, watul sikkimam, te fóotul ay yéream. ²⁶ Naka la Mefiboset dikk ca Buur, di ko teertu, Buur ne ko: «Mefiboset, lu la tee woona ànd ak man?» ²⁷ Mu ne ko: «Éy Buur, sang bi, sama surga Siba moo ma nax de, sang bi, ndax man, dama noon damay takklu sama mbaam war, gannaaw ab lafañ laa. Su ko defee ma ànd ak yaw. Yaay sama sang. ²⁸ Waaye sama surgaa yàq sama der ci yaw. Yaw nag Buur, sang bi, ndokk ba nga matee ba mel ni malaakam Yàlla. Kon sang bi, defal li la soob. ²⁹ Ndax kat sang bi, du kenn ci sama askanu maam ku yelloowul lu moy nga rey ko. Terewul danga maa xajal, sang bi, boole ma ci ñiy bokk ak yaw ndab. Kon Buur, ana lu ma la sañatee ñaan?» ³⁰ Buur ne ko: «Ana looy waxati lii lépp? Dogal naa yaak Siba, ngeen séddoo suuf si.» ³¹ Mu ne Buur: «Amul solo, Buur, sang bi; na jël lépp sax, ndegam yaw ñibbsi ngaak jàmm sa biir kër kay!»

Daawuda tàggtoo naak Barsilay

³² Ci biir loolu Barsilay ma bokk ca Galàdd jóge woon na Rogelim, dikk gunge Buur Daawuda, mu jàll dexu Yurdan. Mu bégga tàggtook moom ca wàllaa dex. ³³ Barsilay mag la woon. Amoon na juróom ñett fukki at. Moom moo daan topptoo Buur diir ba mu nekk Maxanayim, ndax nit ku bare alal la woon. ³⁴ Buur ne Barsilay: «Jàllal nu dem, nga toog ci man ca Yerusalem. Dinaa la yor.» ³⁵ Mu ne Buur: «Moo, man, Buur! Lu ma deseeti ciy fan, bay ànd ak yaw dem Yerusalem? ³⁶ Maa ngi ci juróom ñett fukki at tey, te xamatuma lu neex ak lu naqari. Sang bi, man xamatuma sax lu ma lekk di saf mbaa naan, te baatu woykat sax safatu ma dara, muy góor muy jigéen. Kon ana lu ma lay diisalati doye? ³⁷ Naa jàll dex gi, gunge la tuuti rekk, Buur. Te sax gisuma lu jar nga di ma yool boobu yool! ³⁸ Bàyyil rekk sang bi, ma ñibbi, ndax ma deeyi sama dëkk, ñu denc ma ca sama wetu ndey ak sama baay. Waaye ma ne, Buur, sang bi, Kimyam a ngoogu di sa surga. Na ànd ak yaw jàll. Defal ko lu la soob.» ³⁹ Buur ne ko: «Baax na, na Kimxam ànd ak man, nu jàll. Dinaa ko defal li nga bégg, te loo bégg ma defal la ko rekk, dinaa la ko defal.»

⁴⁰ Noonu la mbooloo ma mépp jàlle dexu Yurdan, Buur it jàll. Buur nag taf Barsilay ca kawam, ñaanal ko, Barsilay doora ñibbi këram. ⁴¹ Ba mu ko defee Buur jàll ba Gilgal, Kimxam ànd ak moom. Mbooloom Yuda gépp ak ñenn ci mbooloom Israyil itam ànd ak Buur dem.

⁴² Naka la loolu am rekk waa Israyil yépp dikk ca Buur, ne ko: «Buur Daawuda, ana lu waral sunu bokki Yuda yi aakimoo la, jàlle la dexu Yurdan, yaak sa waa kër ak sa nit ñi nga àndal ñépp?» ⁴³ Waa giiru Yuda gépp mànkoo ne waa Israyil: «Li ko waral mooy Buur da di sunu mbokk lenqe. Ana lu ngeen di mer ci loolu? Danoo lekkal Buur dara mbaa nu sàkkal sunu bopp lenn ci alalam?» ⁴⁴ Waa Israyil ne waa Yuda: «Noo leen ëpple ci Buur fukki yoon, te noo leen ëpp sañ-sañ fopp ci Daawuda. Lu ngeen nuy xeebe? Xanaa du noo jékka wax lu jëm ci delloosi sunu buur?» Ci kaw loolu waa Yuda dellu tontu waa Israyil kàddu yu gënatee ñagas.

Seba jàmbu na

20 ¹Booba nit ku bon a nga woon ca mbooloo ma, ku ñuy wax Seba, di doomu Bikkri, ma bokk ca giiru Beñamin. Waa jooju wal liit ga, daldi yéene ne:

«Sunu yoon nekkul ci Daawuda doomu Yese jii,
du benn cér bu nu am ci moom.

Yéen waa Israyil, ku nekk coww ca xaymaam!»

²Ba mu ko defee waa Israyil yépp jàmbu Daawuda, topp Seba doomu Bikkri. Waaye waa giiru Yuda ñoom taq ci seen buur, topp ko, dale dexu Yurdan ba Yerusalem.

³Noonu Buur Daawuda ñibbi këram ga ca Yerusalem. Waaye fukki nekkaaleem ña mu wacc, ñuy topptoo kër ga, da leena boole denc ci genn kër, ñu di léen fa wattu. Mu yor léen fa, waaye dëkkootu léen. Dees léen faa denc ba keroog ñuy dee, ñu mel ni ay jëtun.

⁴Gannaaw loolu Buur ne Amasa, ma jiite mbooloom xareem: «Danga may wool góori Yuda, ñu dajesi ci man fii ak ñetti fan, te nga ànd ci, yaw ci sa bopp.» ⁵Amasa dem wooyi Yudeen ña, yàgg ca ba weesu diir ba ko Buur àppaloon. ⁶Daawuda nag ne Abisay: «Seba doomu Bikkri jii de dina nu lor lu raw la nu Absalom loroon. Àndal ak ñenn ci samay dag te dàqi ko, lu ko moy dina gis fu mu làqu ci ay dëkk yu ñu wërle ay tata, ba raw nu.» ⁷Ba loolu amee niti Yowab ña ànd ak waa Keret ñaak waa Pelet ñay dar Daawuda, ak xarekat yépp. Ñu jóge Yerusalem dàqi Seba doomu Bikkri. ⁸Dem nañu ba toll ca doj wu mag wa ca Gabawon, doora gis Amasa, muy dox di dajeek ñoom. Yowab a nga sol yérey xareem, laxasaay ga ca ndigg la ànd ak saamar bu roofe ca mbaram. Naka la séqi jéego jëm kanam, saamar ba rot. ⁹Yowab ne Amasa: «Mbokk mi, mbaa jàmm nga am?» Yowab jàpp sikkimu Amasa ca loxol ndijooram, mel ni ku koy foon. ¹⁰Amasa foogul dara ci saamar ba ca loxol càmmoñu Yowab. Yowab bojj ko ko ci biir, wàlli ay butitam ci suuf. Tóllantiwul sax, Amasa dee.

Noonu Yowab ànd ak rakkam Abisay dàqi Seba doomu Bikkri. ¹¹ Ci biir loolu kenn ci niti Yowab ña taxaw fa Amasa tëdd, daldi ne: «Ku sopp Yowab ak képp ku ànd ak Daawuda na topp Yowab.» ¹² Néewub Amasaa nga ca digg yoon wa, sangoo deretam. Waa ja gis ne képp ku dox ba tollook moom, taxaw nga fa. Naka la waa ja gis ñépp di taxaw foofa, mu diri néew ba, jële ko ca yoon wa, ba ca àll ba. Mu sànni malaan ca kawam. ¹³ Ba ñu fa jëlee néewu Amasa, ñépp ànd ak Yowab toppi Seba doomu Bikkri.

¹⁴ Yowab jaar ca giiri Israyil gépp ba ca Abel Bet Maaka. Waa Ber gépp daje topp ko. ¹⁵ Ñu dikk gaw dëkk ba ñuy wax Abel Bet Maaka, fa Seba làqu, daldi jal suuf fa sës ca buntu dëkk ba, mu kawe ba tollook tatay dëkk ba. La ca tegu xarekati Yowab yépp di jéema màbb tata, ja wër dëkk ba.

¹⁶ Ci biir loolu senn as ndaw su am xel ca dëkk ba, woote ne léen: «Dama ne, dégluleen! Neleen Yowab mu ñëw, ma wax ko.» ¹⁷ Yowab dem ba ca moom, ndaw sa ne ko: «Yaa di Yowab?» Mu ne ko «Waaw.» Mu ne ko «Sang bi, dama ne...» Mu ne ko: «Åa.» ¹⁸ Mu ne ko: «Daa nañu wax bu jëkk naan: “Lu waay di laaj, na dem Abel, tont laa nga fa.” Su ko defee, wax ja jeex. ¹⁹ Nun danu di niti jàmm ñu am kóllère ci digg Israyil. Yaw nag yaa ngi wuta faagaagal dëkk bu mag bu jaboote ñi ko wër ñépp ci digg Israyil. Ana lu waral nga namma tas dëkk bu Aji Sax ji séddoo?» ²⁰ Yowab ne ko «Yàlla tere, tereeti ko, may tas ak a faagaagal kenn! ²¹ Du loolu! Jenn waay ju ñuy wax Seba doomu Bikkri, di ku bokk ca waa tundi Efrayim moo jógal Buur Daawuda. Joxleen ma ko moom donj, ma bàyyi dëkk bi te dem.» Ndaw sa ne Yowab: «Xoolal, boppam lañuy toll ci kaw taax mi, sànni la ko.» ²² Noonu ndaw sa dem ca mbooloo ma mépp, xelal léen pexeem mu jub moomu. Ñu dog boppu Seba doomu Bikkri, sànni ko Yowab. Yowab wal liit ga, nitam ña tasaaroo, bàyyi dëkk ba, ku nekk ñibbi këram. Yowab nag dellu Yerusalem ca Buur.

Lu jëm ci jawriñi Daawuda

²³ Yowab moo jiite woon mbooloom xarem Israyil gépp; Benaya doomu Yoyada yilif waa Keret ñaak waa Pelet ña, di dag ya dar Buur; ²⁴ Adoram di

saytu liggéey ya ñuy sase; Yosafat doomu Ayilut yor kàddug Buur; ²⁵ Sewa di bindkat; Sadog ak Abiyatar di ay °sarxalkat; ²⁶ Ira ma fekk baax Yayir itam di sarxalkatu Daawuda.

Waa Gabawon feyu nañu

21 ¹ Jamono ya Daawuda nekkee ci jal bi, amoon na xiifub ñetti at yu tegloo. Daawuda diis ko Aji Sax ji. Aji Sax ji ne ko: «Li waral xiif bi moo di, Sóol ak waa këram yi àqu deret topp, ndax waa Gabawon ña mu rey.» ² Buur woo waa Gabawon, wax ak ñoom. Waa Gabawon bokkuñu woon ci °bànni Israyil, waaye dañoo desoon ca Amoreen ña bànni Israyil giñaloon ne duñu léen rey. Terewul Sóol xéeroon lool ci taxawal bànni Israyil ak Yuda, bay fexee faagaagal waa Gabawon. ³ Daawuda laaj waa Gabawon, ne léen: «Lan ngeen bëgg ma defal leen ko? Ana lu may def ba jotoo ko àq, ji ñu leen ameel, ba ngeen ñaanal askan wii Aji Sax ji séddoo?» ⁴ Waa Gabawon ne ko: «Du xalis te du wurus wu nuy laaj Sóol mbaa waa këram; te it du kenn ci Israyil ku nu saña reylyu.» Mu ne léen: «Waxleen boog lu ngeen di laaj, ma defal leen ko.» ⁵ Ñu ne ko: «Sóol da noo naroon fexeel, sànk nu, faagaagal nu ci réewum Israyil. ⁶ Kon dees nuy jox juróom ñaari góor ñu askanoo ci Sóol, nu jam léen ba mu sar fa kanam Aji Sax ji ca Gibeya, dëkkub Sóol, ma Aji Sax ji faloon.» Buur ne léen: «Dinaa leen léen jox.»

⁷ Waaye Daawuda déeg Mefiboset, ma Yonatan doomu Sóol di baayam, ndax la ñu giñoo woon ci Aji Sax ji, mook Yonatan doomu Sóol. ⁸ Teewul Buur jàpp Armoni ak meneen Mefiboset, te Rispa doomu Aya di seen yaay, Sóol di seen baay. Buur boole ca juróomi góor ña Mikal' doomu Sóol di seen yaay, te Àddiryel doomu Barsilay ma dëkk Mewola di seen baay. ⁹ Daawuda jébbal léen waa Gabawon, ñu jam léen ba mu sar, foofa ca kaw tund wa, fa kanam Aji Sax ji. Juróom ñaar ñooñu ñépp a bokk tēdd. Ña nga léen rey ca fan ya ñu tàmblee góob, ca ndoortel ngóobum ors ba.

^r **21.8 Mikal** mii du Mikal mi ñuy wax ci 6.23, ne amul doom, ba keroog muy dee. Mikal mii mook Merab ñuy wax ci 1.Samiyel 18.19 kenn nit ki la. Jëkkëram mooy Àddiryel.

¹⁰ Ba mu ko defee Rispa doomu Aya ju jigéen ja, jël ab saaku, tàllalal ko boppam ca doj wa. La ko dale ca ndoortel ngóob ma, ba keroog asamaan di sóob ca kaw néew ya, Rispa bàyyiwul dara mu laal léen bëccëg mbaa guddi, du picc, du rabu àll.

¹¹ Ba loolu amee ñu àgge Daawuda jëfi Rispa doomu Aya, nekkaaleb Sóol ba. ¹² Daawuda dem jëleji yaxi Sóol ak doomam Yonatan ca waa Yabes Galàdd. Ndax gannaaw ba ñu daanee Sóol ca Gilbowa, Filisteen ña dañoo wékkoon néewu Sóol ak Yonatan ca péncum Bet San. Waa Yabes Galàdd dikk sàcce léen fa. ¹³ Noonu Daawuda jële fa yaxi Sóol ak doomam Yonatan, ak yaxi nit ña ñu jamoon ba mu sar, wékk léen. ¹⁴ Ñu boole kook yaxi Sóol ak doomam Yonatan, denc lépp ca sëgu Kis, baayu Sóol, ca diiwaanu Beñamin ca Sela. Ñu def la Buur santaane lépp. Gannaaw loolu Yàlla nangul réew ma.

Daawuda daje naak ponkali waa Filisti

¹⁵ Bu loolu wéyee xare amaat na diggante Filisteen ñi ak °bànni Israyil. Daawuda ànd ak i nitam xarejeek Filisteen ña. Daawuda nag sonn ci biir xare bi. ¹⁶ Ci kaw loolu Isbi Bënob ne dina rey Daawuda — kooku askanu ponkal ya ñu daan wooye Rafayeen, ca la bokkoon. Catal xeejam di xàñjar, diis, toll ci ñetti kilo. Mu yore itam saamar bu bees. ¹⁷ Waaye Abisay doomu Seruya dikk, wallusi Daawuda, jam Filisteen ba, rey ko. Niti Daawuda daldi cay giñe ne Daawuda: «Dootuloo ànd ak nun mukk cib xare. Lu ko moy dinga ci dee, askanu buur fey ci Israyil.»

¹⁸ Gannaaw gi xare dellu am seen digganteek Filisteen ña ca dëkk ba ñuy wax Gob. Ca la Sibeka, ma askanoo ci Usa, rey Saf ma bokk ca askanu ponkal ya. ¹⁹ Xare amati ca Gob seen digganteek Filisteen ña. Elxanan doomu Yare Oregim ma dëkk Betleyem, jam Golyaat ma dëkk Gaat. Kookoo di waa ja bantub xeejam réyoon, ba toll ni mbaam mu ñuy ràbbe.

²⁰ Xare dellu amati ca Gaat. Jenn waay ju réya réy a nga ca woon, ku am juróom benni baaraam loxo bu nekk ak juróom benni baaraam tànk bu nekk, lépp di ñaar fukki baaraam ak ñeent. Moom it ponkalum Rafayeen la woon.

²¹ Ba mu tëkkoo Israyil, Yonatan a ko rey. Yonatan, Simeya magi Daawuda mooy baayam. ²² Ñeent ñooñu ay ponkali Rafayeen lañu woon ca Gaat. Daawudaak i nitam ñoo léen jam, ñu daanu.

Daawuda am na ndam, sante ko Aji Sax ji

22 ¹ Daawuda woy na Aji Sax ji gannaaw ba ko Aji Sax ji xettlee ci mbooleem i noonam, xettli ko it ci Sóol. Kàdduy woy wa lii la. ² Mu

ne:

Aji Sax ji laay sës,
mu di ma aar,
di ma wallu.

³ Mooy sama Yàlla, ji may sës, yiiru,
fegu, mucc,
làqu, raw,
mucc fitna.

⁴ Ma woo Aji Sax, ji jara sant,
rëcc noon, mucc.

⁵ Gannaxi ndee mëdd ma,
walum kasara naq ma.

⁶ Buumi njaniiw laaw ma,
dee ne jaas, di ma fiir.

⁷ Ma jàq, woo Aji Sax ji,
ne sama Yàlla wallóoy, mu dégge këram.
Ma yuuxu, muy dégg.

⁸ Mu mer, suuf yëngu, di ker-keri,
kenuy asamaan jaayu, di reg-regi.

⁹ Saxar di sël-sëlee ca wakkan ya,
sawara boye ca gémmin ga,

xal yu yànj tàkke ca.

¹⁰ Mu firi asamaan, wàcc,
niir yu fatt lal tànk ya.

¹¹ Ma nga war malaakam °serub, di naaw,
daayaarloo laafi ngelaw.

¹² Ma nga bàddoo lëndëm,
làmbòo jali ndox ak i xàmbaar.

¹³ Leer a ko jiitu,
ay xali sawara topp ca.

¹⁴ Aji Sax jee dënoo asamaan.

Aji Kawe jee àddu,

¹⁵ soqiy fitt ak jumi melax,
tasaare léen, fëlxe.

¹⁶ Aji Sax ji gëdd,
nokki, mu riir;
xuri géej ne fàŋŋ,
kenuy suuf ne duŋŋ.

¹⁷ Mu yóotoo fa kaw, jàpp ma,
seppee ma ca xóotey ndox ma,

¹⁸ musal ma ca noon yu mag,
ya ma bañ te man ma.

¹⁹ Ñu dajeeek man, bés ba ma jàqee,

Aji Sax ji taxawu ma,

²⁰ yaatal ma,
bége ma, ba xettli ma.

²¹ Aji Sax jee ma yool sama njekk,
samay loxoo set, mu fey ma.

²² Sàmm naa yooni Aji Sax ji,

bonuma, di moy sama Yàlla.

²³ Dama ne jàkk ndigalam yépp,
dèdduwma dogali yoonam.

²⁴ Seede na, may jëfeg mat,
di moyoo tooñ.

²⁵ Aji Sax jee ma yool sama njekk,
rafetlu sama mucc ayib.

²⁶ Yaw Aji Sax ji, ku gore, fekk la gore;
ku matale, fekk la matale;

²⁷ ku sellal, fekk la sell;
ku dëng, fekk laak say feem.

²⁸ Yaw yaay musal xeet wu néew doole,
kuy danjiiral, nga detteel.

²⁹ Yaw Aji Sax ji, kay, laay niitoo,
Aji Sax jeey leeral sama lëndëm.

³⁰ Maak yaw kay, ma song gàngoor.
Maak sama Yàlla, ma tëb um tata.

³¹ Yàllaa mat,
kàddug Aji Sax jee wér te wóor.

Mooy feg képp ku ko làqoo.

³² Ana kuy Yàlla ku moy Aji Sax ji?
Ku jara sës ku dul sunu Yàlla?

³³ Yàllaa may làqe dooleem,
xàllal ma, yoon mat.

³⁴ Moo ma gaawal ni kéwél,
taxawal ma fu kawé.

³⁵ Moo may tàggat ngir xare,

may bank xalag xàjar.

³⁶ Aji Sax ji, yaa may feg, musal ma,
yaa may nangul, darajaal ma.

³⁷ Yaa ma xàllal u yoon,
duma tërëf.

³⁸ Ma dàq noon yi, falaxe,
jekkali, doora dëpp.

³⁹ Ma rajaxe, nemmali, jógatuñu,
xanaa fëlëñu, ma joggi.

⁴⁰ Sol nga ma dooley xare,
sukkal ñi ma jógal, ñu féete ma suuf.

⁴¹ Won nga ma ndoddi noon,
ma boole bóom bañ yi.

⁴² Ñu ne wallóoy, wall amul,
ñu woo Aji Sax ji, faalewu léen.

⁴³ Ma wol, ba ñu doon pënd,
dër, note ni banu mbedd.

⁴⁴ Xettli nga ma ci bokk yiy fippu,
def ma, ma jiite ay xeet;
waaso wu ma xamul sax nangul ma,

⁴⁵ ku ma ci dégg, déggal ma,
ay doomi doxandéem di ma raamal,

⁴⁶ ne yàcc,
génne seeni tata, di lox.

⁴⁷ Aji Sax jeey kiy dund.

Kii ma sës a jara sant.

Yàlla sama cëslaay ji may musal moo màgg!

⁴⁸ Mooy Yàlla ji may feyul,
di ma suufelal xeet yi.

⁴⁹ Xettli nga maak ku ma bañ ak ku ma jógal,
kaweel ma, ma tiim léen,
xettleeti ma cib soxor.

⁵⁰ Kon Aji Sax ji, ma sant la ci biir xeet yi,
kañ la!

⁵¹ Yaay may sa buuru mbooloo ndam lu réy,
yaay ji ngor ki nga fal,
muy man Daawuda, di sama askan ba fàww.

Daawuda waxyu na

23 ¹ Kàddu yi Daawuda tàggtoo lii la. Da ne:
Kàddug Daawudaa ngi, doomu Yese,
di kàddug góor gu ñu kaweel,
góor gi Yàllay Yanqóoba fal,
muy woykatu Israyil, bi ñu ñal.

² Xelum Aji Sax jee may waxe,
sol ma kàddoom.

³ Yàllay Israyil a wax,
moom mi Israyil sës, mu ne:

Ku jiitey nit cig njub,
bu jiitee cig ragal Yàlla,

⁴ day mel ni leeru jant bu fenk,
kaw asamaanu suba su niir newul,
di leeru asamaan su set, taw ba siwet,
ba ñax jebbi.

⁵ Du nii la sama waa kër def ak Yàlla?
Moo fasak man °kóllère gu sax dàkk,
lépp jekk, mat sèkk.

Moo may may ndam saa su ne,
di ma defal lu ma namm.

⁶ Waaye ku bon, ñu buub nig taxas, sànni.

Deesu ku fore loxo,

⁷ xanaa fore ko weñ mbaa bantub xeej,

jafal mu lakk fa mu ne.

Ñeyi xarey Daawuda def nañuy jaloore

⁸ Ñeyi xarey Daawuda ya, ñoo di:

Yosebasebet, waa Agmon ba bokk ci mbëri xare ya.

Moo xàcci xeejam, dal ci juróom ñetti téeméeri nit,
rey léen ci menn cong.

⁹ Ka ca topp di Elasar,

Elasar, Dodo.

Dodo, Awoya.

Elasar bokkoon na ci ñetti jàmbaraari xare ya àndoon ak Daawuda,
di dëkk Filisteen ña fa daje woon ngir xare.

Fekk °bànni Israyil di dellu gannaaw.

¹⁰ Elasar a taxaw, di cor Filisteen ña,

ba loxo ba banku, taq ca njàppul saamaram.

Aji Sax ji maye na ndam lu réy bésuub keroog!

Ba ko mbooloom bànni Israyil fekksee,

defuñu lu moy futti néew ya.

¹¹ Ka topp ca Elasar di Saama.

Saama, Age ma dëkk Arar ay baayam.

Ba Filisteen ña dajee ca Léyi,

wetu tool ba meññoon ñebbe, ba fees dell,

bànni Israyil dañoo daw.

¹² Saamaa taxaw ca digg tool ba,

aar tool ba, duma Filisteen ña.

Aji Sax ji maye ca ndam lu réy!

¹³ Mu am bés, jamonoy ngóob,

ñett ca mbëri xare ya fekki Daawuda ca xunti ma ca Adulam.

Mbooloom Filisteen ñaa nga dal ca xuru Refayeen.

¹⁴ Daawudaa nga ca biir rawtoom.

Mu am kureelu xareb Filisteen ñu dal Betleyem.

¹⁵ Daawuda jekki-jekki xel ma sore.

Mu ne: «Éy ku ma wutali woon ndox mu ma naan ca teenu Betleyem ba ca
buntu dëkk ba!»

¹⁶ Noonu ñetti jàmbaraari xare ya bëtt dalub Filisteen ña,

dem dui ndox ca teenu Betleyem ba ca wetu buntu dëkk ba,

dikk yót Daawuda ndox ma.

Waaye Daawuda néegu koo naan;

da koo tuur, te Aji Sax ji tax.

¹⁷ Mu ne: «Yàlla tere, Aji Sax ji, may naan miim ndox,

nde kon deretu ñii dem jaayi seen bakkan laa naan.»

Daawuda naanul ndox ma.

Jooju jëf la ñetti jàmbaraari xare ya def.

¹⁸ Abisay bokkoon na ca mbëri xare ya.

Abisay ak Yowab, Seruyaa di seen yaay.

Abisay a xàcci woon xeejam, dal ci kaw ñetti téeméeri nit, rey léen.

Mu doxe fa siiw ni ñett ñooña.

¹⁹ Abisay bokk na ca ña gënoona siiw ca Fanweeri jàmbaar ya;

mujj na sax di seen njiit,

waaye bokkuloon ca Ñett ña.

- ²⁰ Benaya nag, Yoyadaay baayam,
 xarekat bu mag la woon, dëkkoon Kabsel.
 Def na jaloore yu réy!
 Moo rey ñaari Mowabeen ña gönoona jàmbaare.
 Moo wàccoon ci kàmb, bésub tawu yuur, rey fa gaynde.
- ²¹ Moo reyoon it waa Misra bu jekk ba taxawaay.
 Waa Misra baa nga yor ab xeej,
 Benaya songewu ko lu moy aw yet.
 Mu bif xeeju waa Misra ba,
 nangoo ko ciy loxoom, reye ko ko.
- ²² Jooju jëf la Benaya doomu Yoyada def.
 Moom it siiwoon na ni ñetti mbëri xare ya,
- ²³ ñu gönoon koo naw ca Fanweeri jàmbaar ya,
 waaye bokkuloon ca Ñett ña.
 Daawuda nag def ko njiitu dag ya ko dar.
- ²⁴ Ñii bokkoon nañu ca Fanweeri jàmbaar ya:
 Asayel, rakki Yowab,
 Elxanan, Dodo di baayam, dëkk Betleyem,
- ²⁵ Saama ma doon waa Arot,
 Elika di waa Arot,
- ²⁶ Eles ma dëkk Pelet,
 Ira, Ikes di baayam, dëkk Tekowa,
- ²⁷ Abiyeser dëkk Anatot,
 Mebunay dëkk Usa,
- ²⁸ Salmon dëkk Awoya,
 Maaray dëkk Netofa,
- ²⁹ Eleb, Baana di baayam, dëkk Netofa,
 Itayi, Ribayi di baayam, dëkk Gibeya ca giiru Beñamin.
- ³⁰ Benaya ma dëkk Piraton,

Iday ma dëkk walum Gaas,

³¹ Abi Albon dëkk Bet Araba,

Asmawet dëkk Barsum,

³² Eliyaba dëkk Saalbon,

ak góor ñi Yasen di seen baay,

ak Yonatan, ³³ Saama di baayam, dëkk Arar,

Akiyam, Sarar di baayam, dëkk Arar,

³⁴ ak Elifelet, Axasbay di baayam,

Axasbay, baayam dëkk Maaka,

ak Eliyam, Ayitofel di baayam, dëkk Gilo,

³⁵ ak Esray ma dëkk Karmel,

ak Paray dëkk Arab,

³⁶ ak Igal, Natan di baayam, dëkk Soba,

ak Bani ma dëkk Gàdd,

³⁷ ak Seleg, Amoneen ba,

ak Naray ma dëkk Berot.

Kookoo yoroon ngànnayyi Yowab ma Seruya di yaayam.

³⁸ Ira ma dëkk Yeter ca la,

ak Gareb dëkk Yeter,

³⁹ ak Uri, Etteen ba.

Ñoom ñépp toll ci fanweeri jàmbaar ak juróom jaar.

Daawuda waññ na bànni Israyil

24 ¹ Gannaaw ba loolu wéyee Aji Sax ji mereeti^s °bànni Israyil, ba tax mu xiir Daawuda ci def lu léen di lor. Mu def ci xelam ne ko mu dem lim waa Israyil ak Yuda.

² Buur wax ak Yowab ma ca wetam, di njiital xarekat ya. Mu ne ko: «Wëral ci biir giiri Israyil gépp ba ñu daj, li ko dale diiwaanu Dan ca bëj-gànnar ba Beerseba ca bëj-saalum. Nañu bind mbooloo mi, ndax ma xam seen lim.»

^s 24.1 Seetal ci 21.1-14

³Yowab ne ko: «Buur, yal na Aji Sax ji ful mbooloo mi téeméeri yoon, nga fekke. Waaye sang bi, lu la xiir ci loolu?»

⁴Terewul kàddug Buur ëpp doole Yowab ak njiiti xarekat ya. Ñu bàyyikoo ca Buur, dem bindi mbooloom Israyil. ⁵Ñu jàll dexu Yurdan, dem dali Arower ca bëj-saalumu dëkk ba ca biir xur wa, daldi dem Gàdd, jaare fa jëm Yaser. ⁶Noonu ñu dem diiwaanu Galàdd, jàll ba Kades ca diiwaanu Etteen ña, dem Dan Yaan ak la ko wër, teg ca Sidon. ⁷Ba mu ko defee ñu dem ba Tir, dëkk ba ñu wëralee ab tata, jóge fa dem ca mboolem dëkk-dëkkaani Eween ñaak Kanaaneen ña. Ñu àkkeji Beerseba ca bëj-saalumu màndiŋu Yuda. ⁸Wër nañu réew ma mépp ci lu mat juróom ñeenti weer ak ñaar fukki fan, doora ñibbsi Yerusalem.

⁹Yowab nag indil Buur limu mbooloo ma: Israyil am juróom ñetti téeméeri junniy góor (800.000) ñu toll ci xare; Yuda am juróomi téeméeri junniy góor (500.000).

¹⁰Daawuda waññ mbooloo ma ba noppi, fit wa ne rës, mu yedd boppam, daldi ne Aji Sax ji: «Aji Sax ji, bàkkaar bu réy laa def. Léegi ngalla jéggal ma rekk sama ñaawteef, ndax jëfi dof dëgg laa def.» ¹¹Ba Daawuda jógee ca ëllëg sa, kàddug Aji Sax ji dikkal Gàdd, yonent Yàlla ba féetewoo kër buur Daawuda. Mu ne ko: ¹²«Demal ne Daawuda: “Aji Sax ji dafa wax ne: Ñett laa lay jox, tànn ci lenn, lu ma lay def.”» ¹³Gàdd dem ca Daawuda, jottali ko ko, ne ko: «Ana yii yett loo taamu, mu dal ci sa kaw: juróom yaari ati xiif ci sam réew, am ñetti weer yooy daw say noon, am ñetti fani mbas ci sam réew? Xalaatal léegi te wax ci lenn, ma xam lu may jottali ki ma yónni.» ¹⁴Daawuda ne Gàdd: «Am naa njàqare lool; waaye naa tàbbi ci loxol Aji Sax ji, ndax yërmandeem réy na, waaye yàlla buma daanu ci loxol nit!»

¹⁵Ba loolu amee Aji Sax ji wàcce mbas ci kaw Israyil, dale ko ca suba soosa ba keroog ba àpp ba matee. Ña dee ca mbooloo ma di juróom ñaar fukki junni (70.000) diggante Dan ca bëj-gànnar ba Beerseba ca bëj-saalum. ¹⁶Naka la malaaka ma tàllal loxoom, ngir faagaagal Yerusalem, Aji Sax ji fomm, daldi wax ak Malaakam bóomkat may fàdd mbooloo ma. Mu ne ko:

«Doy na! Teggil sa loxo.» Fekk na malaakam Aji Sax jaa nga ca wetu dàggay Arawna, Yebuseen ba.

¹⁷ Daawuda nag gis malaaka may fàdd askan wa. Mu ne Aji Sax ji: «Ma ne, man miy sàmm bi^t, maa bàkkaar, maa def lu bon. Ñii diy xar donɗ yu topp ci man, lu ñu def? Na sa loxo dal ci sama kaw man, maak sama waa kër baay!»

¹⁸ Ba loolu amee Gàdd dem ca Daawuda keroog ca bés ba, ne ko: «Demal, nga tabaxal Aji Sax ji °sarxalukaay ca dàggay Arawna, Yebuseen ba.» ¹⁹ Daawuda dem ca, muy la ko Aji Sax ji sant, Gàdd jottali.

²⁰ Ba mu ko defee Arawna séen Buur, mu ànd ak i jawriñam, jëm ca moom. Mu génn sujjóotal ko, dëpp jëëm ca suuf, ²¹ ne ko: «Buur, sang bi, lu doon say tànk?» Daawuda ne ko: «Xanaa jëndsi sa dàgga jii, ba tabaxal fi Aji Sax ji sarxalukaay, ndax mbas mi dal ci kaw askan wi yem fi.» ²² Arawna ne Daawuda: «Buur, sang bi, jëlal lu la neex, def ko sarax. Nag yaa ngi, jëlal def °sarax suy lakk ba jeex, watiiri bojju yeek bant yi nag yiy lëkkaloo, nga def ko matt. ²³ Man Arawna, maa la jox lii lépp, Buur. Yal na la sa Yàlla Aji Sax ji nangul.»

²⁴ Waaye Buur ne Arawna: «Déédéet, dama koy jënd ci yaw kay. Duma defal sama Yàlla Aji Sax ji sarax suy lakk ba jeex te dikkewu ma dara.» Noonu Daawuda jënd dàgga ja ak nag ya ci juróom fukki dogi xalis. ²⁵ Gannaaw loolu Daawuda tabaxal fa Aji Sax ji sarxalukaay, rendi fa ay sarax yuy lakk ba jeex ak ay °saraxi cant ci biir jàmm. Ba mu ko defee Aji Sax ji baaxe réew ma, nangug ñaan. Mbasum Israyil ma yem fa.

^t 24.17 *sàmm bi*: am na ci bind yu yàgg yi, yu ci indiwal baatub *sàmm bi* ci aaya bii.

Leeral yi

bànni Israyil g-: Israyil mooy tur wa Yàlla jox Yanqóoba, doomu Isaaxa, di sētu Ibraayma. Ñi soqikoo ci Yanqóoba lañuy wooye bànni Israyil mbaa Yawut. Ñoo def fukki giir ak ñaar, di xeet yi soqikoo ci doomi Yanqóoba. Mboolem ci aaya yi ñuy dendale giiru Yuda gi ci bëj-saalumu réewum Israyil ak fukki giir yi ci bëj-gànnaru Israyil, saa yu ñu nee “bànni Israyil” ci yooyu aaya, fukki giir yi rekk a tax ñuy wax. Giiru Simeyon ci giiru Yuda lañu ko boole, ndaxte giiru Simeyon seen céru suuf a ngi woon ci biir suufas giiru Yuda.

diw: Diw lañu daan fale sarxalkat yi ak buur yeek yonent yi. Diw gi ñuy fale, sarxalkat ya daan nañu léen laalal ci diwu pal gi, tabbe léen ko, ñu sasoo liggéey ba.

fal: Ki mu fal mooy ku ñu masa fal buuru Israyil. Gannaaw gi, daan nañu ko wooye it sarxalkat bu mag bu ñu tabb. Loolu di wone ne Yàlla tànn na ko ci sas bu ñu wara féetewoo. Ki ñu fal muj na doon tur wu ñu sédde buur biy texeel doom aadama, ñu di ko wooye ba tey Almasi bi. Almasi, baatu ebrë la, di tekki “ki ñu fal.’ Kooku am na ay yonent yu yégle woon dikkam ci térey kóllëre gu jëkk gi.

gaal g-: Gaal gi ñuy wax fii waxande la, wu ñu denc àlluwa, ya ñu bind yoonu Yàlla te yonent Yàlla Musaa jottali ko. Gaal googu doon misaal teewaayu Aji Sax ji ci biir màggalukaay bi ci digg mbooloom. Li waral ñu tudde ko gaal ga àlluway kóllërey Yàlla ga dence mooy Yàlla daa joxoon Musaa àlluway xeer yooyu, bind ca yoon wa lal kóllëre ga mu fas ak ñoom. Bu gaal ga masaana teew bérab, loolu day firndeel ne Yàlla teewal na fa leeram ngir mbooloom boppam.

gaalu Aji Sax j-: Seetal: **gaal g-**

gaal ga àlluway kóllërey Yàlla ga dence: Seetal: **gaal g-**

gaalu Yàlla g-: Seetal: **gaal g-**

kóllère g-: Kóllère doon na dox diggante nit ak moroom ma, mu mel ni diggante Yonatan ak Daawuda (1.Samiyel 18.3). Doxoon na ba tey diggante Yàllaak nit. Ci Mbind mu sell mi mboolem kóllère yi Yàlla fasal nit ñu ngi aju ci kóllèreem ak Ibraayma mi mu digoon ne ko: « Te dinaa feddli sama kóllère, gi ci sama diggante ak yaw, yaak sa askan, muy kóllère guy sax maasoo maas ba fàww. Dinaa doon sa Yàlla, yaak sa askan.» (Njàlbéen ga 17.7; 2.Buur ya 13.23).

Kuus: Kuus mooy diiwaan ba féeteek bëj-saalumu Misra, jëm penku.

Leween b-: Ku cosaano ci Lewi lañuy wax ab Leween. Lewi kenn la woon ca ña sos bànni Israyil, di fukki doomi Yanqóoba yaak ñaar. Lewi mooy maamu Musaa ak Aaróona. Aaróona la Yàlla tànn muy sarxalkat bu mag ba. Ñenn ci ñi soqikoo ci moom ñoo daan donnante liggéeyu sarxale bi. Ña ca des ñoo léen daan jàpple ca liggéeyu kër Yàlla ga.

Sarax y-: Sarax yi ñuy wax fii, Yàlla lañu koy jagleel. Bànni Israyil amoon nañu xeeti sarax yu bare: ay saraxi yéene ak ay saraxi sañul-bañ ak sarax su ñuy tuural Yàlla ak saraxu xalis ak saraxu pepp. Waaye li ci ëpp ay saraxi tuur deret la woon yu léen Yàlla tegoon, ngir seen njéggalu bàkkaar. Su ko defee ñu mana dëkke jokkook moom, Yàlla ju sell ji, ndax saraxu deret ja. Am na ci ay sarax, Yàlla da ciy xamal bànni Israyil ne peyug bàkkaar mooy dee, te deewu jur, gi ñuy sarxal, njot la ci boroom sarax bi. Bu loolu weesoo, deretu sarax dina fóot sobes bàkkaar itam, muy sobes suy topp nit mbaa lenn ci jumtuwaayi màggalukaay ba.

sarax suy lakk ba jeex: Sarax la su kenn dul lekk dara. Dañu koy lakk muy saxar, ba jeex, jagleel lépp Yàlla.

saraxu cant ci biir jàmm: Sarax la su ñu daan sante Yàlla, ndax li mu léen di nangul, di léen barkeel te di léen jàmmal. Jur lay doon gu ñuy séddale ñetti cér. Benn bi, ñu lakkal ko Aji Sax ji ci sarxalukaay bi, ba mu jeex. Benn bi, sarxalkat yi féetewoo ko. Ñetteel bi, ki sarxe lekk, mook waa kërám.

sarxalkat b-: Ab sarxalkat njiitu diine la bu sasoo di rendil jaamukat yi seeni sarax. Muy yéefar yi di bànni Israyil, ku ci nekk amoon na ay sarxalkatam yu leen di taxawal ca kanam ka ñu gëm, mu dim tuur su dee yéefar yi, mbaa muy Aji Sax ji, su dee bànni Israyil.

sarxalukaay b-: Jumtukaay la bu mel ni taabal, ñu di ca rendi ay sarax. Biir kër Yàlla ga nag ñaari sarxalukaay a fa nekkoon: benn bi ñuy lakke jur gu ñu rendi, ak bi ñuy taale cuuraayu sarax. Sarxalukaayu jur gi dafa mel ni waxande wu amul kubéer. Mu ànd ak ub caaxam, ñu di ca teg matt ma ñuy lakke jur ga.

serub y-: Baatu ebrë la. Ay malaaka lañu yu bokk ak Yàlla jataay. Ñooy wottu dénd ba ngànguney Yàlla nekk, ba foofa dëkke sell. Màggalukaayu Yàlla ga amoon na gaal gu ñuy wooye gaalu kóllère ga. Ñaari serub yu ñu tégge wurus lañu tegoon ca kawam, ñu tiim ko, seeni laaf tàllalu, di saamandaay ngàngunem buur. Loolu di wone ne Yàlla Aji Sax jaa nga fa teew, na mu teewe ca kaw asamaan, serub ya yéew ko. Yàlla ci boppam nag kenn jëmmalu ko fa, na ñu jëmmale serub ya ñu tegg.

Siyonj: Mooy tund wa kër Yàlla ga nekk ca Yerusalem. Daan nañu ko tudde it dëkkub Yerusalem mbaa réewum Israyil.

xar-sànni m-: Mbubbu jaamukaay la, mu sarxalkat biy sol, kiiraayal dënn ba tege ca kaw. Kiiraay li xeetu jiba la ju daan def jumtukaay yu sell, yi ñuy seete, ba xam li Yàlla namm. Jombul ceetin wa mel ni ab tegoo bant.

Fireekaay bi

faagaagal Rey ay nit mbaa mala, ba ñu jeex tàkk. *Bu Tabaski jotee, xar yépp lañuy faagaagal.*

geño g- Ñu bokke ci geño, ñoo bokk baay mbaa maam ju góor.

jëtun b- Ku jëkkëram faatu la. Mooy **jëtur** ba tey.

joor g- Suuf su wow, su amul ndox. Ndox du fa taa, day dem ca xur wa.

Waa Bawol ay joor-joor lañu. Amuñu dex, amuñu géej.

lël Lël sab noon, mooy nangu alalam gannaaw boo ko dumaa cib xare.

lenqe Mbokk gu jege lay wone. *Sa doomu jigéen, sa jarbaat lenqe la.*

Misra m- Mooy réew mi ñuy wax Esibtë tey.

móol Dinañu ko wax **muul** itam.

nebbon b- Gerees la.

njobbaxtal l- Ca kawa kaw, ca coll ba. Mooy **jombaxtal** ba tey.

ors b- Xeetu pepp la.

pakk b- Juntukaay la bu xarekat daan ñàbb, di ko aare boppam. Jamonoy tey takk-der yi dinañu ko faral di ñàbb bu ñuy jànkoondeek gàngoor.

parlu m- Àll la bu jur gi mana fore.

saamar b- Xeetu jaasi la, bu ñaari wetam ñaw.

wasaare Mooy dàq, ñu tasaaroo.

xof Mooy baña laal lenn, ndax sa mbañ lay doon.

xóotey géej, xóote y- Bérab yu xóot yi géej taaje.

xunti m- Doj la wu def pax, ba nit man cee dugg.

